

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Questiones: de paruulis Iudeorum Baptisandis: a co[m]muni doctorum assertione dissidentes

Zasius, Ulrich

[S.l.], 1508

Prima questio

[urn:nbn:de:bsz:31-271665](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-271665)

Prima questio. An

iudei infantes: sint inuitis pa-
rentibus: ad baptisma
auferendi.

Diffideri inter litteratos: per quã maxime:
necum dubitari consuevit. Infantes iu-
deorum: an ne inuitis sint parentibus: ad
baptismi lauacra auferendi. Mouet con-
trouersiam: q̄ hinc salutis sacramentum
preferri. illinc patris pietas preualere creditur. Negatiua
pars (quam summorum sententia virorum adferit: istac
nititur conclusione. Infantes iudeorum non esse: nec per
principes: nec alios quoscumq̄: parentum voto reclamã-
te. ad baptismũ abstrahendos. Immo (vt non nullorum
subsequitur opinio. que tamẽ sub dubio remanet) ipsos
ita baptisatos (quoniã charactera nõ recipiunt) baptisma-
tis (quo iniciari sunt) perfusionem: nullius esse momenti

Negati-
ua ps.

Vltis hec conclusio argumẽtis con-
fuleitur. Siquidem (vt prima ratione
vtar) Si dicta partulorum abreptio li-
ceret. id fortasse seruitutis potissimũ
pretextu: fieri posse. vtpote quod iu-
deos iuxta canonicẽ legis auctoritatem: p̄petuẽ seruitu-
ti propria culpa submisit. At hoc nõ est verum: liberi em̄
sunt iudei non serui. Tum q̄ dominia possessiones com-
mertia bonorum suorum: mancipia habere: contra chris-
tianos prescribere: in iudicio stare possunt. que omnia si
serui essent: ab eis prorsus abnegarentur. Nec ad rem
pertinet: quod lex canonica eos seruos vocat. non em̄ de

Prima
ratio p̄
pre neq̄
gatiua

in. c. et
si de ius
de

e. dicit
et si

AV

De iudeis

servitute illud civili: sed subiectione quaedam suppressio-
nis: intelligendum venit.

a c. iudei. ij. de iude. Et no. in. c. porro. xvi. q. iij. fa. l. nemo. L. de
iude. c. mulorum. c. ti. glo. in. c. iudei. de cose. dist. iij. cum si.
b l. ij. ff. de his qui sunt sui vel al. iur. Et latius prosequitur Lar.
in. c. qui sincera. ij. dist.

Ratio
confir-
matio
ria
d. c. ff.
de cons-
uer. in
iude.
e ca.
gaude-
mus. d.
duoz.

trahimus pmissa v' eo maxime: quod patriam
i habent iudei potestatem. nam & id ipsum pontis-
ficum scita recipiunt: matrimonia quocq; eorum
iuste sunt nuptie: quorum neutra in servis tolerantur. Quod
porro iudei (vt diximus) servos possident: evidens est pro-
eorum ingenuitate argumentum. Nam (pro Modestini sensu
tentia) alios possidere non possent. si ab alijs ipsi posside-
rentur. Addimus quod bona sua in emphiteosim iudei
b conferre: colonos habere: & (vt semel finia) omnia ipsi:
que liberis hominibus competunt. posse videntur. Itaque
propter servitutem: qua infamantur. non est eis vis in-
ferenda.

f tolerantur No. glo. in fi. de nup. p. l. cu ancillis. L. de incest. nups
g sententia rex. in. l. lib. homo. §. quicqd. ff. de acquiren. re do. in
l. sic cucier. ff. de adul.
h conferre Br. d. c. mulorum de iudeis.
i videntur vt patet per discursum extra de iude. et L. e. ti

Secunda
ratio a iu-
re natu-
re sum-
pta

Vod vero secundo loco pugnat. naturalis est ne-
q xus. dederimus enim per impossibile: eos esse ser-
uos. quia tamen educatio liberorum: naturali iu-
re parentum est. domini temporales (quatenus in civilibus
late eorum potestas pateat) iuris naturalis violare vincula
non queunt.

l. liberorum Insti. de iur. nat. gen. 2. civi in prin.
eorum vt est rex. in. l. locu. §. ex eo. ff. de usu fru. ibi plenissima do-
mini cohercione habere: 2. facit. l. qui servu. ff. de ver. ob. l. quid ergo

Prima questio

§. l. ff. de le. l. et pulcher tex. in. l. l. l. de emen. ser. in prin.
2 non queit insti. e. r. §. sed naturalia z in ti. de legit. ag. successi.
§. si. l. qd attinet in si. ff. de reg. iur.

Ccedat: q̄ dominorum illa in seruos potestas.
a ercita in tantum est. vt nec maior quidem asperi-
tas permiffa sit. Id enim dicitur Antoninus consti-
tuit. At hec vel maxima foret asperitas: diripi viscera pa-
rentum filios. Iam vero & separatio filij a patre per impe-
ratorem Constantinū: expresse prohibet. Quis em̄ (ingr) Eōfir
maris
ferat: liberos a parentibus: a fratribus sorores: a viris con-
iuges segregari. Et pro Vlpiani testimonio: Si cum fun-
do: villicus legatur. vxores quoq; & filios contineri. Neq;
enim vt idem ait duram separationem iniunxisse creden-
dum est. Scenola quoq; seruos existimatos: comprehen-
di legato: respondit. non legato. Sed ad patrem natura-
lem: pietatis intrita pertinere. Nec etiam heres: patrem su-
am legatum: prestare cogitur. q̄ nature vis impediatur.

nt Antoninus in. l. l. in si. cum l. se. ff. de hīs qui i sunt sui Insti. ca
n. §. si.

n inquit in. l. possessionū. E. com. veri. iud.

o Vlpiani in. l. questum. §. vxores. ff. de fun. instru. tex. est in. l.
plurimq; ff. de edil. edi. ibi si separari non possunt sine magno inco-
modo vel pietatis ratione offensa. zc.

p respondit in. l. vxorem. §. codicillis. ff. de le. iij.

q prestare per no. in. l. l. datus. §. qui constit. ff. de le. ca.

Odimitis ad omnia: filios ita baptifatos: in eam
provehit statum. quo patribus indigentibus:
a subuenire nequeant. christi fidelibus em̄ iteode-
rum communionem: Concilij Toletani decre-
to interdicitur. At illud diuino precepto (quo iubentur

o decre
ro i. ca
i ubi at
capi. se
xxvij
qst. la

De iudeis

honorare parentes (obviare quis non videat? Que cum ita sint: filium a patre in casu propositę questionis: iudai ca seruitute v^l recepta: ad baptismum diripiendum nō esse manifeste conuictum putabitur.

Tertia
iō op^o
nionis
negatie

Deducunt pro tertia ratione: qui hanc partem tu-
a entur, non esse maiore potestatem domini tem-
poralis in filios iudeos: quam in parentes. Cum
attentem principes: iudeum patre: ad susceptionē baptismi
pertrigere nequeant, nec ergo filium vel cogi vel diripi
s Nequeant d. c. qui sincera. l. v. dist. cum si

Confir-
matio,

Offet hec ratio contestari. Qs vnam censeri pat-
p tris & filij personā: filium q^o paterni corporis par-
tem esse: iuris constitutio testificetur. Itaq^o filio
ablato: auferri pater existimabitur. Mitto illud: quod ma-
iores ni filijs (vt v^l Paulus iuriconsultus docet) quam in
se ipsis patres: iniuria percelluntur. Dulcior enim est (teste
Hieronimo) parentibus: filiorum vita: quam propria.
Iure igitur: sicut patri iudeo: non est ad fidem vis inferē-
da. Ita nec: immo longe minus: filio.

Hieroni-
m^o
in li. de
amore:
patris
v^l

Constitutio. tex. est in l. si. in fi. l. de impub. & alijs su bñ. in l. di-
scimus. l. de agr. & cen. li. xi. Insti. de inuic. stip. §. ci. ar. in l. qui
iurasse. ff. de iure iur.
v Paulus in l. isti. in fi. ff. quod in. et cau.

Quar-
ta ratio
ad ne-
gatū.

Varto: si partuorum ista direptio: iure recipi-
q retur. sancti illi patres: quorum ducti: prisca eta-
te: ecclesia regebatur. Id aliquando: vel ipsi stas-
tuisent. vel principibus (quos sanctiores habere) sanc-
ciendum persuasisent: nec um suasisent.

Prima questio

Quis enim nesciat: quanti fuerint apud Constantinum
Silvester, Theodosio Ambrosius, Sixtus Philippo, Iusti-
niano Ioannes, & ita de alijs. Qui viri primores, quando
super eo negotio tacerunt: liquet rem eam, tacite impro-
basse, ex quibus consequens est, quod cum maximam habeat aucto-
ritatem: ecclesie consuetudo: vltimo deo ut eius rationi magis: quam
vltimo Hieronymi vltimo Augusti: standum veniat. Quippe quorum
doctrina: ab ecclesia, non vero ab ipsis: ecclesia est approbata.
Periculosum videri hanc partulorum direptionem: con-
tra ecclesie usum irrepere.

^b Videri Itra Thomas sentit in secunda secunde. q. 7. articulo. 2. q. 1.
Super qua ratione et Petrus de palude sese fundasse dicitur.

Confirmari fortasse hec ratio poterit, quando La-

^c beonis sententia constat: ea que notabiliter fiunt:
nisi notentur: quasi neglecta videri. Negotium autem
presentis controversie: sit non solum notabile: sed & primas
re note, necessario itaque (si quidem nihil iam olim in eo
scitum) pro neglecto haberi. Que neglectio: quoniam cul-
pe adscribi non potest, hec enim & dolam communicaret
quo sanctos illos viros in simulare nephas arbitramur.
Iure igitur facta relinquitur: ut merito casus nostre contro-
versie: tanto non cogitatus tempore: ex Pomponii Celsi
sententia: pro omisso habeatur. Atque ita etiamnum ni-
hil in eo sit nobis notandum.

^e Labentis. Latens apud Labentem. §. hoc edictum. ff. de iur. ar. iij. l. 1. §. publicanus. ff. de publi.

^d hec enim. ar. l. impuberibus. §. si fraus. ff. de si spec. tut. l. qui non ff. de reg. iur. l. magna. ff. de p. sig. l. l. circa si. ff. si. mon. fa. l. mo. de. §. cum mul. si tibi per glo.

^e seniores enim ne increpaueris: paul. l. ad Thimo. v. et recitat in. c. paulus. ij. q. vij. et qui semper iuste versatus est: contra eum facile non presumo: ar. l. non omnes. §. a barbaris. ff. de re mili. cum si. f. p. p. in l. commodissime. ff. de lib. et post. l. quicquid. ff. de p. obs.

De iudeis

Quis
in ratio
pro ne
gatus

Vinto: manifestum est ad baptismum suscipiendum: intentionem requiri susipientis: vel veram vel interpretatam: veram in adulto, interpretatam (id est parentum, Aut si illi non extent, necessariorum assensum) in parvulo. De vera voluntate fingamus exempli causa: adultum quempiam: nullo operario, i. mortali peccato comaculatum: recte ergo sicut si dormienti ei: baptismum affundatur, nihil agitur quanquam in eo non sit contraria intentio (quippe cum ipse vere non consentiat, Interpretata autem voluntas, eo casu non sufficiat) sic in proposito: baptismum datum parvulis nostre questionis: nullius est momenti, utpote in quo & vera ipsorum intentio deficit: & voluntas interpretata refragatur.

Hinc simile est quod vulgo dicitur, ad deum nullo alio adminiculo: hominem ordinari: quam ratione: unde necessarium est parvulos (quia propria non possunt) vicaria certe parentum, quorum iuri naturaliter subijciuntur, consanguineorumve: aut tutorum ratione: in deum directari. Itaque quia in nostra questione: parvuli propria ratione carent, parentes resistunt, relinquuntur baptismatis non capaces: tanquam a cognitione dei omnifariam alieni.

Hec fuit ratio Car. in d. c. qui sincera: qui Augustinum allegat: de vera & interpretata voluntate loquentem: eadem ratione Petrus Paulus niti dicitur.

garent l. pupillus, ff. de acquir. her. cum infinitis ff.

Prima questio

Ro premiffis: vrgenter facit vulgata iuris doctrina: quia parvulorum cura in primis parenti confiditur. quis enim (vt ^b verbis imperatoris nostri loquamur) talis affectus inueniatur. vt vincat paternum. vel cui alij credendum est. res liberorum gubernandas: parentibus relictis. Patre autem non extante: testamentarij: vel (si desint) legitimi succedunt. quibus vtrifq; deficientibus. tunc primo partes pretoris sunt: vt tutores ipse det. Ita in proposito: quam diu parvulorum curę: adfunt vel parentes vel consanguinei. nullas pretoris id est principis partes: esse liquabit.

^b Verbis rex. est in. l. cum furiosus. l. de cura. fur. et dicit ius in. l. in ea. §. si. ff. de adul. q. pietas paterna: consilium pro liberis capiatur.

ⁱ Testamentarij Ita sentit Bar. in. l. si quis sub conditione. ff. de test. tur. su. que no. Ang. Insti. e. ti. Constat etiam hoc ex ordine. l. si. ff. et. l.

De iudeis

Sexta
negatie
ratio.

Sexto: alterum ex duobus admitti necesse est, aut enim parvuli ita baptisati: parentibus restituerentur aut non. Si restituerentur, dubitari non oportet, quin iudaica ipsi, perfidia: cōtaminarentur, suisq; erroribus (relicta fidei nostre sinceritate) obtulerent: in grandem saluberrimi lactari contemptū. Sin vero non restituerentur, timeri verisimiliter possit, Iudeos (pro eorum truculentia) suam prolem arcens natam: ne ad fontem vitum deferretur, interfecturos, cuius homicidij: nō debet author esse ecclesia.

Hanc rationem Richardus pontifex, in. iij. sen. dist. vi. art. ij. q. iij. et multi ponderis in eam locat, Thomas quoq; eandem loco supra ad legato sentit.

Septima
ratio
negatiua

Septimo: nemo in diuersum abit, quin in parvulorum vsu carentium corpora: tantum iuris patet habeat, quantum ad quodlibet suū animal irrationale, vt pote bouē equum & cetera id gentis. Neq; quam mirum fecerit, si parvuli: hoc casu brutis committantur. In ea enim etate: ipsi ab irrationabilibus nō differunt. Nam & Imperator noster: etatē illam furiosis comparat. Sicut ergo cōtra Iusticiam naturalem esset, anima bruta iudeorum: nolentibus ipsis: diripi. Ita proculdubio: iniuriam paterentur iudei, filijs per vim ablati. **Committantur, id est cōparent. Est em elegans locutio: cōmittere pro comparare. Juue. Sary. vi. Committit vates et comparat inde Varonē. Aulus Bell. li. ij. c. xij. iūctis et alternis lōnib; cōmittas** **Differunt fa. que no. insti. de iuril. stip. §. furiosus cū vulgaris sō**

Decima
ratio
negatiua

Decimo addunt: vulgatā iuris regulā: nō esse distinguendum: vbi lex non distinguit. Cum ergo iura, loquētia de iudeis non cogendis ad fidem: sint generalia: & indistincte loquantur, ergo generalis

Prima questio

ter de omnibus: sine discrimine: parvulis etiam: nedum
maioribus: esse intelligenda

*m regulā Ita no. in. li. ff. de ale. lusu. 2 alea. in. l. imperator. ff. de
post. cum vulgatis.*

*n iura scz d. c. q. sincera c. de iudeis. p. ly. dist. c. sicut extra de iude.
o consuetus mihi in eod. loquendi est: in finitimo quasi suspensio:
hoc sine verbo adiecto vt. Est em oppido q. elegans: 2 iuriconsultis
peculiare.*

Ccedat pro nona ratione: q. in fati est. sic q. in c. q.

a a superis probisum: vt nō intereat sem en israhel

Id quod Esaias testatur. & adprobat saluatoris

nostri vaticinium. qui vt ex sacrosanctis euangelij verbis
discitur: deferando affirmavit: iudeos non in totum des
fecturos: sic em inquit: Amen dico vobis: quia non prete
ribit hec generatio donec omnia fiant. si nunc parvuli iu
deorum: ita vt diuersa opinio pretendit. parentibus inuic
tis ad baptismū essent auferendi: iudeorum secta cito de
ficeret. oraculaq. & saluatoris que q. nedum propheta
rum etererentur. quod quā omnino esset non dico abs
urdum. sed vel nepharium: Immo sacrilegio simile. nes
mo est qui non videat.

*p auangelij verbis. Hoc habetur: Dar. el. p. xij. 2 Lu
ce. xxi.*

q Deierare. i. asseueranter 2 quasi obtestando iurare. Suetonius in
vita Caligule. Nec vnq. postea quantifariq. de reb. us. ne pro contio
ne quidem populi: aut apud milites: nisi per nomen Drusille deiera
uit. Plautus in Casina: deierant p omis deos 2 deas occisur cū hac
nocte. Tullius Seltius li. primo. Nam cum amicus cum rogaret: vt p
re causa q. ei fallum deieraret: Angelus polician⁹ ad Buccam: De
serem inquit nihil me illo vidisse amabilis. Lucius Apuleius li.
decimo: deierant vtriq. nullam se proflus fraudem facitura se: Dar
mus mehercule error sedissimoz barbaroz: qui deierare p eo accipi
unt qd est peierare: Nec se quispiā defendat cum textu iuris canonici
ei in. c. in lris in fi. de test. vbi papa loquit de testib. in qb⁹ nō est ve
risimile q. debeant deierare: Nam puritate lingue latine: in pontificij
iuris textu: querere non debemus. Allego ad psutandam dera bar
bariem) sacram scripturā: dicit em tex. in li. regum. Et addidit Jo
uana s deierare Dauid: eo q. diligeret eū: Inde de iurij: iuramentū

B

Non
ad ne
gatiā
orari

De iudeis

Colliguntur
quod
crederet
in
firmam
quod hanc
negari
uiderent

Redictis rationibus; permoti sunt; viri non medio
p cris note; Immo in albo primarie doctrine positi.
vt afferent, nullo modo posse paratlos infideli
tum parentibus oblectantibus; ad baptismum diripi. Ita di
tus^a Thomas in secunda secunde^b Richardus in sententijs
^cDurandus; Petrus de palude; qui duo; quatuor sub des
bio. adiecerant tñ; hoc baptismate; nullum imprimi cha
racteram^d Archiepiscopus Floren. in sua summa: Ioannes
Gerson in tractatu regularum moralium; dicens usum ecc
clesie id approbare^e Glossator decretorum^f Cardinalis; Pres
tere^g Panormitanus^h Ioanes de ananiaⁱ Calderinus in cons
silijs^l Prepositus in decretis^m Felinus; dicens hanc esse opi
nionem comunioem. Quibus & nostre vniterstat; non
nulli adferuntur doctores

a Thomas secunda secunde q. x. arti. xij.

b Richardus in. iij. sen. dist. vi. art. iij. q. iij.

c Durandus hos duos non vidit; sed eos allegat Gab. in. iij. sent.

d Archiepiscopus in. iij. parte sue summe Tit. xij. §. ij.

e Ioanes Gerson in tract. reg. Do. in. ii. de sacramento baptismi.

f Glossator decre. in. c. iudeoz. xij. q. i.

g in de. i. de iude. Item idem Car. in. c. sicut extra de iude. quibus glo

faz in. d. c. iudeoz. vera dicat. nihilominus in h. c. videtur inclinari ad

opinionem nostram; q. scz principes possunt auferre puulos &c. vide etiam

h Panormitanus in d. c. sicut. i. Ana. eodem c.

i in consilijs consilio tercio in tit. de iude.

l Prepositus in d. c. qui sincera.

m Felinus in d. c. sicut extra de iud. Et dicit additio ad Car. in. c.

c. dominica in d. c. qui sincera; idem tenuisse.

Alia
ro qñ
appena
dicia

Orest pretere predicta opinio: vltra omnia sue
p pra allegata colorari: sumpto maxime argumens
to a paterna pietate. Que vi nature radicata: pote
tissima est. Id quodⁿ Imperator noster (vt supra diximus)
testatur: Nullum iniquis affectum inueniri extraneum; qui

Prima questio

paternū vineat: & dicit Pōponius nature ductu in liberos protendi parentū votum: vtpote q̄ paterna charitas (teste Papiiano) natural' sit, adierit quoq; Triphonius omnia ex voto, parari filiis, ad hoc affectionis paterne cau se pro eiusdem Triphonij sententia, suspicionem fraudis summonet. Inestimabilem porro patriā esse potestatem Martianus tradit, & patrē pietatis sibi fore cōscium, imperator affirmat, est deniq; filius: vt supra diximus: paterni corporis portio. Cum ergo tanta sit patris pietas: tanta vis patrię potestatis: tantus patris ad filium nexis, profecto christiane professionis institutū apprimē dedecere videtur, nature iura q̄ra diuine leges consistunt destruere velle: & quam in primis colimus pietatem; erga iudeorum paruulos impiare contendī.

n impator d. l. cū furiosus, l. de cura fur, 7 sa. d. l. si in ca. de adul
o dicit Pompo. in. l. scripto in fine. ff. vnde lib.
p teste Papi. in. l. nam est. ff. de inoff. test.
q Tripho. in. l. pe. §. sed nunqd. ff. de bo. lib. fa. l. cū ratio in prin. ff.
de bo. dam.
r Sententia habet in. l. pe. §. denuo. ff. de rit. nup.
s tradit in. l. filius, §. cum secundum vulg. ff. de le. l.
t affirmat in. l. parentibus. l. de inoff. test.
y portio d. l. cum scimus. l. de agri. 7 cens. l. xi.
z dedecere dato etiā casu: q̄ id liceret honestū tū acenta christiana
pietate non esset. Br. in. l. non omne. ff. de reg. iur.
y p̄stū: vt de Aug. ad Casulanū: 7 recitat i. c. sana. viij. di. ibi Car.

N diuersum est opinio cū vehementer pbabilis:
i tam viroz excellentissimoz ad sensu approbata.
Pro cui' defensiōe: tal' fundabit cōclusio Paruuli
indeoz p̄ terraz principes, inuitis etiā parentib' auferē
di; & baptisni sacramēto: in viam salutis regenerādi sunt
cautione pro viribus adhibita: ne ex hoc homicidia se
quāntur:

Secda
ps p̄n/
cipalis
psentis
q. in q̄
recitat
opi. sa
Cocto
secūde
opini.

B ij

De iudeis

a Au-
gustini
vt reci-
tatur in
c. quod
xxxij. q.
ij.

h Anc opinionem, quam ego quāvis sciam in his que magne dubitationis sunt, pro sententiā Aug- gustini: non esse temere diffiniendum, non dissi- mulanter veram puto, hanc inquā: fundamentis fortissi- mis: cum ex doctorum dictis: tum etiam nostro Marte collectis, probabimus. Et primū oīm (quia diuus Tho- mas: qui in diuersa est assertione, aliqua fundamēta: quibus nostra opinio roborat, deduxit, non quidem vt assen- tiretur, sed vt eadem argumenta dissolueret): Nos easdē rationes: aliquanto fundatius inuestitas, in fronte ponemus, suas dissolutiones, pro virili confutando, & deinde nostra aliqua: p^b auctario subsequemur. Prefamur tñ: & (tanquā patrono diem dicentes) Ven iam poscimus, qui a diuo Thoma: hoc loco: non solum recedimus, sed eius quoq; assertionē improbam⁹. Quāq; eū eius^s heresim id est sectam: semper pbauerimus, atq; in perpetuū simus probaturi. (Qui virum eum: non tam mirifice sanctum: q̄ doctissimū arbitramur) Veritas tamē eruditior, nos ppellit: vt hoc loco, diuersum ab eius opinioe: tueamur.

b auctario Auctariū qd̄ supra mensuram adijcitur. Plautus au- ctarium adijcero vel mille nummū plusq; potest: qd̄ etiam corollariū dicitur, de quo inferius.

c patrono Nam liber⁹ patronū in ius vocare non pōt: nisi venia a patrone postulata. l. qui q̄. ff. de in ius vo.

d Heresim Heresis gr̄ce latine optio: significat electio vel secta. Et ponit ab elegantib⁹ pro opinione tenaci: et senten. in q; p̄stamus Sic. in paradox. Caro in ea est heresi: que nullū sequit̄ florem: Et idē li. xv. epist. ad Cassiū: postulabimusc; ex qua heresi vi homibus an- maris deieci⁹ sis: et dicit̄ Dodesimus in. l. si duas. ff. de excusa. et r- rheretorum hereses: in bonā ergo partem, hic accipe.

Dia-
ro p̄ af-
firmati-
ua quā
Tho-
allegat
z postea
p̄tetur.

p Rima itaq; ratio. Matis est matrimonij vinculū quam patrie potestatis: hec enim ex vulgata iuris traditione emācipatione patris soluitur: illud ve

Prima questio

ro non nisi morte. Nam quos deus coniunxit homo non
separat. Cum ergo matrimonia: propter infidelitatem sol-
vantur. Ita quod in casu: alter fidelis: ab altero infideli: rece-
dere possit. iuxta apostoli sententiam dicentis. Si infide-
lis discedit discedat: non enim est seruituti subiectus fra-
ter: aut soror: in huiusmodi: melio sortius patria potestas
in his que impedimento fidei sunt. sustollitur. & non ob-
stante ea: possint ad baptismum proripi parvuli.

e ex vulgata Patria potestas emancipatione soluitur insti. de q b
mo. ius pat. pote. sel. §. p̄terea
f illud scz matrimoniu: vt habet *Matth. xij. 2* recitat in c. p̄p̄
cepti. xxx. q. v. et c. ap̄lus. q. vij. fa. c. quanto c. ij. de diuor. cum si-
g dicentis Apostolus hoc dicit. i. *Corin. vij. 2* recitat in d. c. quanto
fa. c. iudici. c. si infidelis. xxvij. q. i.

Ec ad rem pertinet quod dicitur Thomas: ad rationem
hanc respondet. quasi aliud sit in infidelibus: aliud
in parvulis. Illi etenim (vt potest ratio nis freti) ad
salutem proficere possunt. at hi parvuli quorum nullum
sit rationis arbitrium non possunt &c. Quia replico. supra
dicam rationem non esse ductam: a personarum qualitate
quod videlicet alter rationis usum habeat. alter non. sed
tantum ab impedimenti obstaculo: hoc scilicet sine: Si ma-
trimonium iuris diuini & humani nexus: non obstat: quo-
minus viam vite: possit consequi alter: inuito altero: cer-
te patria potestas obistere non potest: perducendo ad vi-
tam parvulo. cum longe minus sit: a patris potestate filium
quam a coniugis nexu: coniugem separare. vt supra proba-
tum. Nec refert. an hic alterius voluntate: separetur a pa-
tre. ille suo proprio assensu: soluat a coniuge. ambo enim
(quod ad ipsam separationem attinet) vinculum dissol-
vunt. Nisi quod aliorum opera parvuli separantur. coniuges
suo met facto. Diversitas itaque illa: quam contra hanc ratio-

B ij

Dico q
luco con
turanoj
nis rbo
me

De iudeis

nem Thomas (de eo q̄ alter velle possit, alter non) addere videtur, nihil profert, cum eo loco magis consideret ipsa separationis possibilitas: quam modus

Sec̄da
de op̄i
nionis.

Sec̄da ratio: constat eternum interitū animę: lōge esse grauiorem tpali. Id quod os veritatis testatur. cū dicit timeri debere eos: qui animā: non quī corpus occidant. Cum ergo subuenire ei: qui periclitatur in morte temporalis incidit: fraterna charitas & docet & iubet, teste in canonicis epistolis dīto Euāgelista: cōcluditur maiori & next & p̄cepto: subueniendū ei: cuius anima periclitat̄. qui sempiterni iateritus dāno laborat, quam qui temporali.

R̄s̄det
Abot
mas di
ex rōni
cui' r̄i
sio p̄s̄u
atur.

Ec gratificor dīto Thomę: q̄ ad hanc rationē re: spondebo: sentit, non debere turbari ordinem nature: vt sub cura patris existēs filius: ad baptismū auferatur: quāuis per hoc: mortis eterne periculū auertat. exemplo sumpto: a damnato: qui e manibus iudicis: vt a morte temporali liberetur, non est dirigendus &c. Quia replico, esse om̄ino diuersam: nedum non similit̄ causam damnati a iudice: & paruulorū in iudaismo. Tum quia hij in nullo peccauerūt, sed originali tantū peccato premuntur. At ille damnatus penam: crimine cōmissio meruit. Tum p̄terea q̄ ille sententiā iudicis specialē (qua vita abnegat) passus, hij non. Tum deniq; : q̄ si a iudicis gladio: damnati eriperentur b̄ foterentur crimina, at in paruulis contra est. Nam eorum direptione: flagitia tolluntur. Nulla ergo illius: ad hos est facienda proportio. Quippe ex quibus tanq̄ diuersis: nihil iuste inferatur. Stat ergo adhuc p̄dicta ratio: q̄ta longe plus eternam: quā temporalem mortem proximi: impedire pro virib; tenemur. Nec obest, q̄ dicit̄: turbari nature ordinē: q̄a

b̄ foue
r̄f ar.
in. c. cr̄
roz c. ni
bil lxx
ij. dist
c. negl
gere. ij.
q. vij.

dissectō
soluēt
rbotūg

Prima questio

hoc infra. in septima ratione huius: & preterea in solutio
ne secūdi argumēti cōtrarię opinionis: clarius cōfutabit.

a diuersis Separatō cū separata est ratio. vt notat i. l. i. §. pe. ff. de
calum. l. si. maritus. L. de don. inter. vi. z vxo. cum si.

Ertiam rationē: dicit Thomas: satis frigide ad
ducit. quam ego aliquanto operosius ponā. Quis
nesciat hominē: magis esse dei: qui (teste Hiero-
nimo) cor: oris est creator & animę: quā patris naturalis:
a quo tanq̄ causa minus principalis corpus habet. Siquis
dem (pro sententia Augustini) anima corpore nobilior
est. Plus ergo iuris: plus dominij in homine. deus eternus
vendicat: quam pater temporalis. Vnde sicut minor pote-
stas (eodem Augustino teste) contra maiorem nitī non
debet. & iuris traditione inuulgatū est. Iura maioris ma-
gis trahit: per minorem non tolli. Ita in proposito: pater
iste temporarius. deo creatori reniti resultare vet: non de-
bet. filios suos per principes (qui vt Imperator noster ait.
a deo constituti sunt) in familiā suam vendicanti: & quia
si liberali causa: a demonis gratissima seruitute afferēti.

Tertia
ratio se
quētis
opinionis
nisi.

b Hieronymo huius dicti recitat in. c. nasci. lvi. dist.

c Augustini habetur in. c. sedulo dist. xxxviii.

d Augustino teste in. c. qui resistit. xi. q. ij. Et no. in. c. in sancta.
ij. q. vij. c. que p̄tra dist. viij. Ar. in. l. i. l. defensores. L. de defen. ciui.
l. i. L. de p̄da. iudi. l. iij. ff. de offi. p̄sti. l. si. ff. de offi. procon. et. le. cū
mul. si.

e resultare elegantiss. Verbu est pro repugnare. dissidere. Verg. li.
v. pulsati colles clamore resultant. i. in contrariū serunt. Imperator in
aure. de iur. iur. a mor. p̄sti: Semp hanc vnā habent. us intentio-
nem: dispositiones morientū esse firmas: nisi resultant legi: Parū lati-
ne vsus est hoc verbo papa: in. c. i. de postu. p̄. cl. li. vi. sed hoc ponit
fida autoritas episcopi. nos sinceritate lingue Romane sequamur.

B iij

De iudeis

f imperator in auten. de fid. in stru. in prin.
g asserere liberati causa. et vindicare in libertate: facere liberos: olim
p asserores cogebantur se defendere: qui in libertate prouocabant. nec
sufficiebat semel iudicasse: sed iterum et tertio iudicandum fuit. Unde ait
Quintilianus in quinto: assertione seba: fieri prauiciu. In patre
assertorias lites sustulit in ti. de asser. toll.

O probabiliter accedente: q̄ cum partem ablit.
e quin tantum iuris caco demon: in animā habeat.
quantum pater in corpus: hoc enim per canonicā
legem^b constare videtur. vnde sicut diabolo vel resistens
ti: possessoria dominatio ad salutem animarū: baptismas
et virtute eripitur: reddat enim (vt inquit canon) opus fa
ctori suo deo. Ita corporis possessori patri infideli: vel ins
tuto: proles ad fidem auferatur. Ne dum patris iuri pars
citur. dominū creatoris violetur. Et ne modicula ista pa
tris potestas: plus possit ad p̄dēdum. quā augusta creatoris
dominatio: ad saluandum. Cedat ergo iudeus p̄fidus
deo fideli. p̄ditor saluatori. Trux benigno: cruentus in
nocenti. mancipiū: domino. Demonis proles: dei filio. te
nebre luci. Strix. celo. sileat q̄ cum sua potestate colluuios
sus pater: vt suum vendicat luminosus creator.

h ostare ar. eoz. q̄ notari p̄t in c. ij. e. siue puuli c. postq̄ de conse.
dist. iij. i canon d. c. postq̄ c. de hinc. e. dist.

Redicte rationi diuus Thomas parē accommodatē
p respōdit. Quā em̄ dicit puulos. q̄ ppria rōne non
possunt. p̄ rationē parentū in deum ordinari &c
Nihil pugnat. quasi vero deus nihil iuris. in paruulo ha
beat. nisi adminicō & iuramine rationis patem: quod
quā sit absurdum. quis non videat? Sic em̄ paruuli infan
deles: quā diu (infantes: sub cura parētum sunt. nō essent
dei. in quem paternę rationis ope: ordinari non possunt.
Quod nec ipse diuus Thomas (pro eius sanctitate) admi

Prima questio

serit. Omnia enim dei sunt. Vnde Augustinus super genesim: deus naturas creat bonitate: volūtates ordinat potestate: vt nec sit natura: que ab eo non sit: nec voluntas bona: cui non presit: nec mala qua bene vti non possit. Alienum itaque a veritate puto: quod diuersa etiam opinio: nempe Thomas: vniuersali vel indefinita propositione asserit. infantem in deum ordinari non aliter: quam ratione partem. Immo eo ipso: quod rationalis homo creatur: insertam habet: vt Alexander de Fales docet: naturaliter cognitionem dei. in quem ordinatur: sicut in suum principium. Non quidem per parentes: sed quia in eo: imago est trinitatis. Sed hoc in quinto argumento diuersę opinionis: latius confutabimus.

Quarta ratio. Baptismus ad salutem est efficacior quam verbi diuini predicatione. Nam (vt sancti patres tradiderunt) Baptismi lauacro: peccati subigo: peccata reatus pelluntur. verbi autem diuini: non statim ea auferuntur. Si ergo sua ei secordia imputatur: qui publicare diuinam seriem negligit (vt in Ezechielis vaticinio: de eo figuratur. qui gladium venientem cernens: tuba non insonat). Multo fortius imputandum est ei: qui cum potuit. paruos infideles: fonte salutis non lauent. & cum maledictus sit: qui opus dei negligenter faciat. hoc autem baptismi opus: sit inter omnia maxime necessarium. minime ergo negligendum. si vero negligitur. maxime imputandum. Diui Thomę responsio: id loci facta: non obuiat. quod vides licet obmissio publicationis verbi diuini: sicut solis his imputatur. ad quorum officium spectet: non omnibus. Ita in baptismatione parvulorum: nemini eius lauacri intermissio imputetur. nisi parentibus. quorum inter sit: filiorum curare salutem &c.

Quarta ratio
pro aſſer
ſirma t
tua
h. tra
didit
in. c. ij.
c. non p
c. p. q. d.
de p. se.
diſ. iij.
i. Eze
chielis.
. iij. c.
xij.

De iudeis

Quia replicō: eam responſionē varijs modis elidi poſſe. Si enim fateamur: eis imputari neglectionē baptiſmatis: ad quorum officium ſpectat. Negamus tñ: ſolis id parētibz cōpetere. Nam & ad principes: eius rei cura p̄inet: qui cum inuigilare: vt * imperator noſter eleganter dicit) maxime debent: quēadmodum optime ſe om̄ia habent. ut peccandi occaſio om̄nis auferat. A deo em̄ (vt * canon vult) poteſtatem propterea receperunt. anniti ergo magnope debent: vt ea: in q̄bz ipſe offendit. eliminēt. Hoc eſt quod p̄p̄ulchre Iſidorus: cognoscāt (inquit) principes ſc̄li: deo ſe debere reddittros eſſe rōnē: p̄pter eccleſiam q̄z chriſto tradendam ſuſcipiant. Nam ſiue augetur pax: & diſciplina eccleſie: p̄ fideles principes. ſiue ſoluat. Ille ab eis rōnem exigit: qui eorum poteſtati ſuam eccleſiam tradidit: & elegantiffime Ioannes papa id ipſum: in * epiſtola quadam ad Iuſtinianū impatorē teſtificatur;

- a impator Verba ſunt ipſius in auten. vt h̄j qui obli. ſe hab. q̄bz res. m̄. coll. vi. in prin.
b canon No. in. c. queſitū. xxij. q. iij. ſa. c. ſi is q. c. ſi ea. e. c. et. q.
c inquit in. c. principes circa ſi. xxij. q. v. ſa. que no. in c. diuis. xxv. q. i. in ſi. in c. nos ad fidem. lxxxvi. diſt. cum mul. ſi.
d in epla incipit inter claras L. de ſum. m̄. z. fide carib.

Eſpōderi etiā aliter poteſt. Dem̄s enim pro vobis to Thome: quod cura baptiſmatis filiorz: ad patres ſolos p̄tineat. Tamen quia & p̄ncipes: patres nominant. p̄cipue eoz: qui ſibi auxiliari nequeūt (vt veriſſime impator affirmat) & de Cicerone: Auguſto: Traſão: ceteriſq; eos patres patrie appellatos fuiſſe legitimus. Itaq; quod de parētibz Thomas ſactitat. etiam in principibz: verificari poteſt. quo caſu ſupradicta Tho

Prima questio

me solutio: tantum abest ut contra nos sit, ut etiam nos
stram rationem corroboret.

^e impator in autem. in d. ii. ut hii qui obli. in si. tit.
^f legitimus De Cicerone in vita eius a Leonardo Arenino scripta
de Augusto apud Sneroniu. de traiano; apud Eutropium

Acco hic aliud solutionis gentis, quod tamen ex
t ratione quinta; mox sequente colligas. Nihil ergo
huiusmodi solutio proficit. Sed editerfo: ex ear
dem Thomę responsione; nostram opinionem obfirma
ri posse aperte video. cum enim is ipse; neglectionem ba
ptismatis partulorum: parentibus imputari fatetur. Cō
sequens est, q̄ patres ipsi; p̄ hmōi neglectionē; iniuste faci
ant Imputatiōis em̄ vocabulo; in id genus locutiōib⁹; cul
pata neglectio significatur. Verū autē est pro vulgarissis
ma itris regula. Nihil enim prorsus posse. q̄ iniuste^b pos
sit. Iudicis ergo cum salutem filij; non nisi iniuste; possit
impedire; censetur id; simpliciter non posse. Id quod nos
stre assertioni manifeste suffragatur. Ex premissis itaq; cō
stare non obscure arbitramur. rationes supra deductase p̄
diti Thomę obiectamina; elidi non potuisse.

^g imputationis Constat id qd̄ alteri imputatur reprehensionem z
culpam secū ferre. l. si. l. de iur. deli. l. i. §. questiu. §. pe. ff. de sepa. bo. l
cum mandato in si. ff. de mino. cum si.
^b possit c. faciat. xij. q. ij. c. charitas de peni. dist. ij. l. filius. ff. de cō
sti. insti. cum si. vul.

Vinto loco; negari nō potest quin patria illa pos
q testas; In perniciem filij nihil adferat. Neq; enim ^{Quinta}
delatam filio hereditatem; in ipsius facturam rez ^{rō. p. af}
pudiare pater^a potest. Quippe quod p̄tor ut Accursius ^{stiatia}
^b docuit; si talem senserit fraudem suas interponet vices.

De iudeis

Quinimmo: & patrię potestatis damno: per imperatorę
Adrianum: afflictus est Iunius Cerralis (vt Papinianus
docet) quia fraudose in bonis filij versatus fuit. pulchre
ergo (vt omnia) imperator Constatinus inquit. Si patria
potestate: pater ad corrumpendi effundendiq; patrimonij
licentiã abutetur: vt furioso: dementi: prodigo: libidinũ
oĩm; vicio; seruo: non est eorum pecunia cõmittenda

- a potest. tex. est in. l. si. l. de repud. bo. poss. si. que no. in. l. renitite
l. de iur. deli. in. l. is qui heres. §. si. ff. de adq. here.
b vocat. glo. in. l. filijs l. de inof. test. Et que no. in. l. si infati. in
fi. l. de iur. deli. cum si
c docet in. l. imperator. ff. ad tre.
d inquit. tex. est in. l. si. l. de sent. pass.

Ed administratiõẽ interdicendũ: & que sequuntur
s Imperator; quoq; Archadij & Honorij rescripto
patris administratio: in bonis filij: a matre linea ve
materna pfectis coercita est. Addimus q; pater vilis con
ditionis (vt iurisconsulti volunt) nec dotem filij: nec iniur
riar; actionẽ filio disperdere potest. Nec; enim (vt ex
Vlpiano colligimus) patri vsq; adeo frena laxãda: vt su
am potestatem acerbe exerceat. Nec etiã (pro Gai sent
entia) parentibus assentiendum. iniuriã aduersus filios.
inducentibus. maligne: circa suũ versati sanguinẽ. Inde fit
vt talium parentũ testamenta: tanq; dementiũ rescindantur
Que omnia si vera sunt. vbi de temporarijs cõmodis: he
reditatib; te agitur. q̃to magis talia procedere debent.
vbi de eternis: de spiritualibus: de animarũ cõmodis tra
ctatur. vbi hereditas non quidem corrupta: fluxa: sed
eterna: sed stabilis: sed solida adiri queriq; debeat. Tem
poralia enim isthec: vt docet (ex verbis) Gelasij canonica
lex. spiritualibus illis: atq; eternis: maxio intervallo post
feruntur. Cum ergo christus saluator noster: suo diffuso

Prima questio

facro sanguine: omnibus mortalibus hereditatē eternę vi-
te aperuerit. Immo suo salutifero testamento: heredes in-
stituerit. non quidem hunc plus: quā alterum. voluntas
eius: est sanctificatio nostra (vt apostolus ait)

e Interdicendum Nam 2 patria potestas: in pietate non in atrocitate consistere debet. dicit ius. in. l. diuus. in. fi. ff. ad. l. pomp. de part. f. coherita est vt habetur in. l. ij. C. de bo. mar. g. volunt vt habet in. l. si cum dotan. §. eo tpe. ff. sol. mar. et in. l. si vnus. §. filio. ff. de inur. g. potest ar. for. ff. est. ex eo. q. cū pater. famulus est e ecclie: ams aūe liber: in filia nuptijs collocanda: nō est patris (q. libero caret arbitrio) sed aui electio sequenda: c. vno. xxxij. q. ij. q. si hoc i. famul' ecclie: qui originarij dicunt. vey est: qui rñ christiani sunt. 2. pfectū filie adiuuēt volunt. q̄ro plus iudeis qui serui: qui etiā inimici fidei: 2. pditionis infimę sunt. in filijs eorū curandis. non est libez. Inquendum arbitrium. maxime q. vniūsmōi parentū curatio. filioꝝ est. damnatio. h. Alpiāno No. in. l. i. in. fi. ff. de lib. ex. h. i. Bai No. in. l. non est. ff. in. eff. test. l. testamenta qd. pbaf in. l. ij. l. nam 2 in. fi. l. ricia. ff. de in. eff. test. l. Belasij rex. in. c. duo circa. fi. dist. lxxxvi. 2. pulchre Gregorius nazanzenus. vt habet in. c. suscipitis dist. x. fa. q. no. in. c. soluz. de mar. io. 2. obe.

On ergo perfidi illi parentes: iudei maxime (de
n. qbus questio est) in gratiam suorum infantū
hanc saluberrimā hereditatem: vel repudiare vel
impedire possunt. quo minus eorum nomine adeat. Vn
de pretoris id est principis partes: interponende sunt. Ne
tantam iacturā perpetui interitis: qui ex dicte hereditas
tis repudiatiōe: certissimus est. Infantes paciant. & qd. ve
rissime dico) idem parentes: nō solum tanq̄ fraudatores
corruptores: effusores spiritual' patrimoniij parvulorum.
Sed etiam tanq̄ turpes: vilesq; persone Turpis em̄ est vt
Gregorius ait omnis pars: que nō congruit vniuerso)
vel certe tanq̄ furiosi & dementes: om̄i sunt administra
tione: qua dicta hereditas eterna perdat. p. rohibendi: atq;
ita inuitis eis: parvuli ad huiusmodi hereditatē pducēdi.

C

De iudeis

Gregorius hoc notat in d. c. que contra dist. viij. Iudei enim pars sunt vniuersi. sed non congruunt.

Secta
ro p a h
firma
tius.

a in d
c. effi.
de iud.

Extra ratio. Quicquid dicat diuersa opinio. Constat in iuribus iudeos seruos esse. Textus est in decretali Inno. pontificis epistola: que euadere si verum admittimus nemo potest. Inquit enim l. x. Et si tu deos: quos propria culpa submisit perpetue seruituti: pietas christiana receperet: & sustineat cohabitationem eorum. Ingrati tamen nobis esse non debent. Colligitur quoque id ipsum: perque oportune ex verbis Iani que Noe scriptura appellat: qui ut in genesi legitur: filio suo imprecatur: dixit Maledictus chanaan: sit seruus fratrum suorum. Alexander quoque papa Hispanie episcopis scribens. eo solo iudeis parci debere rescripsit: quibus ubique seruire parati sunt. Tenent hoc scriptores eruditissimi Hostiensis: Archidiaconus Oldradus: Albericus: & ceteri. Serui itaque iudei sunt. sed principum dumtaxat: non omnium. canonica enim lege notatur seruitutem: que ex delicto paratur. ad principes pertinere. His consequens est. iudeos per principem: tanquam sua mancipia: vendi: vel si ita videatur bonis suis: tanquam pecuniam iure: expoliare posse. Id quod canonica lege apertissime comprobatur: ait enim lex. Si quis deo inspirante: ad fidem conuerterint christiana nam: hijs a possessionibus suis: nullatenus excludantur. cum melioris conditionis ad fidem conuersos esse oportet. quam antequam fidem susceperunt. habebantur.

b Janu fuisse ab Italis noiatum: quod scriptura hoc appellat: Berosus testatur.

c in genesi c. xxvij. et recitat in. c. eij. ergo. s. sed q. xxiij. q. iij.

d scribens in. c. dispar. xx. q. q. viij.

e Hostien. hic aueros allegat id ipsum notasse in. c. psuluit de iudeo.

Albericus enim in Rub. C. e. ii. eum allegat. tenet Archiep. in d. c. q. si nora

Oldra. in cons. lxxij. et lxxxvij.

f canonica ar. c. eos qui ex xxij. dist.

Prima questio

g p̄tinere Et est alioq̄ lege cautū: qđ p̄ magistratū publice fieri pos
sit, nō esse singl̄is p̄cedendū: ne occasio sit maioris tumultū faciendi
ita d̄. l. nō est. ff. de reg. iur. 2 videf ad ea q̄ h̄c in rex. notant inclinari
Lar. in. d. c. sicut in fi. de iude.
h expoliare ar. pro hoc in. l. i. (si ser. expor. ve. 2 tot. ff. de pecu.
i lege rex. est i. c. iudei. de iude. vide q̄z Arch. sentit in. c. fraterni
tatis. l. iij. dist.

Q̄ si iudeis ad fidem cōuersis: melior cōditio in eo
affert. q̄ bona retinent. ergo ipsis in p̄fidia remanētibus:
defectu talis melioris cōditionis: bona auferri possunt. &
profecto non video: quō huic textui nisi forte sit: q̄ leges
figat atq̄ refingat (vt ille ait) in eo respondeat. Hec adser
tio obfirmari alia lege canonica valebit: qua prohibetur
ne sine iudicio terrene potestatis. iudeis auferre pecunias
presumant. Ex eo enim satis colligo. facultatem pecunie
iudaicę diripiendę: iussu terrene potestatis esse datā. Nec
ad rem pertinet: q̄ iudicij: facta est mentio. Siquidem ius
dicium: p̄sertimq̄ pro arbitrio vel voluntate accipit. vt
satis videtur iudicio p̄ncipis factum. quod iussu eius fiat
Ad hoc quia iudei cum eorū possessiōibus. inter nos ex
pietate tolerantur. vt in multis locis iura canonica testant̄
Nam vt interim alia taceamus. Alexander papa in conci
lij Lateranē decretis: adserit iudeos a christianis pro so
la humanitate foueri: quę tolerantia: & imperatorum cō
stitutionibus probari potest.

b Vergilius in sexto. dñm q̄ potentē Imposuit. sicut leges p̄cio atq̄
reficit: Quos versus ex Satio poeta: Verg. accepit.
l qua phibetur rex. est in d. c. sicut de iude.
m accipit p. l. cum p̄tor. s. cum aut. ff. de iud. Insi. qui non est
p̄missi. fa. test. s. p̄terea cum si.
n canonica rex. in d. c. et si. no. in. c. iudei in p̄. p̄mittit 2 in d. c. cō
suluit de iude. vbi se tota series cōtextus sup̄ tolerantia fundat
o adserit: vt habetur in. c. iudei in fi. de test.
p probari rex. in. l. iudeos. 2 in. l. fi. s. illud. L. de iude.

Cij

De iudeis

Vnde non habent iudei nec bona: nec res aliquas, nisi in quibus ex pietate permittunt. At talis pietas ad necessitatem trahi non debet: vt Papiniani sententia^o conuincitur. Non ergo: quia a nobis: humanitate afficiunt. a seruitutis iugo eximi possunt. quod eis a iure non solum positum: sed & gentium: hoc est ex captiuitate iusti belli: per clarissimum imperatorem romanum Titum contra eos euicti. impositum. & vt dicitur notari per Hostien. mandato Constantini magni: firmatum est. Ad quam seruitutem corroborandam: pondero eleganter verba Augustorum: Theodosij & Valentianij precipientium iudeos si quis ad honores & dignitates inerserit: haberi (vt ante a) extreme conditionis. extremam autem conditionem seruitutem esse. Marcellus iuriscōsultus docet. Cum ergo per supradicta: seruitus iudeorum probata sit: quin & facultas: eorum bona. per principes auferendi. Sequitur quod cum princeps iure dominij: eos in terrenam seruitutem vendere possit: etiam partulos eorum: ad spiritualem potius dixerim libertatem quam seruitutem: auferre posse. Eo non obstante quod replica retur. sicut adulti iudei. pretextu dominice potestatis: ad fidem perducere inuicti non debeant. ita nec partuli: vt in hunc casum: diuina potestas: se non extendat &c. Quia ad id in solutione tertij argumenti: prioris opinionis: latissime respondebo.

r prec
pietati
in. l. ff.
L. de
iudeis

q conuincitur l. non quisquis. ff. de iud. fa. que no. in. l. sciant. ff. de offi. pro con. Ar. pro hoc in. l. rutor. L. de neg. gest.
r gentium fa. l. manumiss. cum. l. se. ff. de iust. iur. cum ff.
s hostien. Quidra. hoc notat allegans host. in d. c. consilium: consilio suo. lxxvij. per alle.
b Marcellus no. in. l. in seruorū in pa. ff. de pe. vbi dicitur in fuerit persona: ita suat vt exemplo hūilior. puniatur.

Prima questio

T procedunt ea que supra diximus de potestate
e bona iudeorum auferendi. potissime hijs nostris
temporibus. Id quod etiā Albericus summare vi-
detur: & tenet Oldradus: vt supra dictum est. Tametsi
em non diffiterentur. Si iudei: concessa eis gratia: nō abur-
terentur. in eorum: q̄ conditione que ex pietate ipsis per-
missa est: permanerent. decimas soluerent. lab: orarent. alia
q̄ que late per Hostien. adducuntur: per q̄ glossam iur-
ris canonici tanguntur. facerent. Principibus supradicta
facultas: ex quo certe & bono: non cōpeteret. Argumē-
to eorum que Alexāder papa differit. Qui disparem aut
esse iudeorum: saracenorum causam. In saracenos enim
quod christianos psequuntur. ex urbibus: & proprijs se-
dibus pellunt: iuste pugnari. Iudeos aut vbiq̄ seruire pa-
ratos esse. Vnde si ita seruire parati foret. gauderent eo se-
curius pietate eis permessa. At quia omnia in contrarium
hijs tpibus agi videntur. Iudei em christianis sunt ingratis
simi. eis quotidie publicis imprecationib⁹: publicis execra-
tionib⁹ detrahet: vltimis expoliāt. seruitia negāt. fidem no-
strā emaculatissimā derident: & defeculare pergunt. In no-
strū saluatorem funestissimis blasphemijs & id quidem
publice seruntur.

Nota
Parer⁹
gen ind
uetti⁹
uū con
tra uo
deos

e Albericus in Rub. L. de iude. r Oldra vt supra consil. lxxij.

b adducuntur in sua summa in tit. de iude.

c glossam glo. est in de. iude. ij. extra de iude.

f differit in de. dispal. xxiij. q. viij.

Cij

De iudeis

Et quod omnium est crudelissimum; christianum sanguinem situnt. quod dies & noctes; crudelissimi isti sanguinarij querunt Quem & in nostro territorio: his diebus (quod sine cordis percussura loqui non possumus) plus semel effudisse a socijs criminum; propterea supplicio affectis. delati sunt. Præterea christianum nomen insectantur; oderunt. depri-
munt; dimaculant. Quin etiã totam nostrę salutis fidem enertere & cupiunt & cõrendunt. Tales itaq; tam pfectos vere dixerim hostes; tam truculentas bestias; cur non eliminare; cur nõ a limitibus christianorum; eminus expellere; maxime principibus pmittatur? Est enim isthęc spurcissima sentina; Cymerijs abstrudenda tenebris. Nec timeri debet; ne pereat semen israhel. Siquidẽ infinita recutitorum ^bapellarumq; sex; Caspijs est mõibus; p Magnam Alexandrum conclusa. Sunt quoq; multi; apud infideles. vt etiam grassabunda ista pestis; si inter christiana nos non ageret. Satis superq; talium sordium in terra relinqueret. Sed vt reuertar eo; vnde digressus; & forte paulo latius (dicte detestabilissime colluionis odio) eragat sum. Cõstat quia que supra diximus. agere principes possunt. etiam paruos iudeorum; ad fontem salutis auferri posse; vel inuitis parentibus;

g: recuti iudei dicuntur q: cutis verendoy recisa: vt apertius loqr circumcisa sit. Sidonius: fert recutitorij primordia iudeorum b: apellarum. Iudens apella dicitur, quasi sine pelle in verendia Horatius. Credat iudeus apella. j

Septima rō a Passimaria.

Eptia ratio: itris ehenclati: q: pater filios: quos s: contra pietatem vel tractet male; vel ad peccandũ vrgeat. emancipare cogitur: hoc enim ^oPapiniã nis dicit: & principum constitgionibus comprobatur.

Prima questio

Quid ergo dicitur in hac re controuertitur? Quam enim maiorem infligant impietatem patres, quam si ipsi scientes volentesque: ex sola christiane dittonis inuidia; vel certe errore non iusto: suam prolem: ab eterna salute: a vita beatitudinis: ad eternam damnationem, ad mortem anime: ad perpetuos cruciatus perurgeant? Aut que potest certior: ne maior: filiis imponi peccandi necessitas, quam talem eis conditionem vite: talem statum afferre, in quo periculosissime, non dico in questu corporis (quod forte facilius esset) sed in fidei christiane pernegatione quod omnium grauissimum) vitam agere? Et vel vigilant vel dormiant: operentur: vel quiescant, peccatis certissimis obruti esse coguntur? Et profecto: Si pater qui filium a suis temporalibus⁹ excludit, demens iudicatur. Quis negauerit, eum patrem? Si modo pater: non potius perditur dici me reator) qui tanta bona filio sciens inuideat, Ipsam que ab eis absteineat, esse non solum dementem: sed furis omnibus: que maxime agitatum: a cuius manibus: ad salutem: liberos auferri: vel inuito eo: & posse & debere ita sic affirmamus.

^a papinianus in. l. si. si. a. paren. manu. quis. si. fa. optime. res. in. l. si. lenones. L. de. epi. aud. ubi rescripto duorum Theodocij et Valenti dicitur. Si lenones patres et domini, suis filiabus vel ancillis peccandi necessitate imposuerint: liceat filiabus et ancillis episcopi implorato suffra. omnium miseriarum necessitate absolui: et apertius in. l. lenones. L. de. specta. et sequi. li. xi. ubi habetur. q. patres qui necessitatem filijs peccandi imponunt. potestate patris inuito admittunt. Et quibus iuribus. inuicte constat: patres qui peccandi necessitate filios grauant. potestare patria mulctari.
^b veniens per iura supra in quinta ratione allegata:

D hanc nostram rationem: accommodari iungi
a. potest profecto optime. Id quod a Gabriele in
C iij

De iudeis

sententijs adducitur. Nam (vt ipse ratiocinatur) iure diuino & naturali: homo quilibet: eo ipso q̄ homo est. suū creatorē cognoscere: eiq̄ seruire tenetur: p̄ sententia Gregorij: in principio moralium. Itaq̄ parentes contra creatorē suū: filios in errorē inducere non debent. q̄ si faciūt. ab eis filij: vt qui abutantur iure suo: auferri possunt. non secus ac si corporibus eorum abuterentur. Hinc et̄ q̄ iudeorum filij: si a patribus baptisatis: circumcidunt̄. ab eorum consortio: nulla patria potestate curata: eripi & p̄nt̄ & debent.

c Gabriele Gabriel biel. in. iij. sent. dist. iij. hoc sentit.

d Hinc est ecce quōd cōtinuo nihil opatur patria potestas: quā ea non curata: filij etiā paruuli: ad salutem auferri possunt: rex. est in. c. pleriq̄ de conse. dist. iij. Sed dicit forte qui contrariū sentit: hoc i penam statū eorum patrū: qui fidei quā assumpserunt. illudunt. Qd non credo: & pondo rex. dicentem. ab eorum cōsortio separentur. vt contagia consortij plus timeantur. quā p̄nalis infectio considerentur. Hec contrauertimus etiam in penam talia dispensi. Satis nobis est testatum relinqui. parentibus iudeis: paruulorū interitum melioribus: auferri huiusmodi paruulos ad salutem posse.

Ed opponunt: vel certe replica bunt hic: dixerant opinatores. negando patres iudeos: paruulis abuti: vel impietatem exhibere. In tali fide eos instruentes: quam credant presertim simplices isti de plebe vulgaris: esse bonam. At illud nihil obstat. Quis enim nesciat. perfidissimū istum populū: christianam fidem audivisse ab hjs: quorum sonus: in omnem terram exiit.

e ab hjs Zr. eorum que no. per glo. in. c. si. xxxvij. dist.

Prima que sitio

Reterea: qui inter christianos conuersantur. eorum
p instituta: fidem: precepta: noscūt, amplitudinem:
sinceritatem: rationē: fundamenta eiusdem fidei:
saltem cōmunia vident. errore iniquo ductitur. Non em̄
pro testimonio Augustini excusari debent: qui habentes
a quo discerent operā non dederunt. Nec sunt ferendi iux
ta Iurisconsulti sententiā: qui ignorasse velint id: quod
omnes in ciuitate sciunt. Adde q̄ & saluator noster eorū
ignorantiam: propterea q̄ ad eos venit. cum eis locut⁹ est
multo ante reprobatur. Quin & ius^o canonicum pro cō
fesso habet. Iudeos per eorum p̄sidiā: saluti puerorum
insidiari. nihil ergo hoc diffugio enincitur

- f Augustini Qui in lib. quest. inquit. Non om̄s qui ignoret in
munis est a pena: ille em̄ ignorans potest excusari a pena: q̄ qd̄ discer
ret non inuenit. illis aut̄ hoc ignosci nō poterit: qui habentes a quo
discerent. operā non dederunt. *re. hic tex. recitat d. e. ff. xxxvij. dist. Nec
excusat⁹ vt glo. ibidem dicit: qui cop̄ā habz peritoz. l. regula. ff. d. iur.
et fac. ig. vel si sui prudentia facile id scire potuit. l. ij. C. de inge ma
nu. l. ij. §. in bonoz. ff. quos ordo in bo. poss. ser.*
g Jurisconsulti in. l. plurimū. l. nec supina. d. l. regula. §. facti. de
iur. 7 fac. ig. l. ea que. ff. de contra. emp. cum si.
h Ius canonicum in d. e. ff. de conuer. in fide circa me.

Crat̄a ratio: Concedi utiq; debet: nō esse maiore
o potestatem patris iudei: in filios. quā patris chri
stiani. Non enim debet malus melioris esse cons
ditionis: q̄ bonus. Sed filij christianorū: in iuris patrib⁹
quo certe casu resisterent: ad baptismum perducī possunt
patriā potestate non attenta. Merito ergo & iudeis iuris
iudeis sit. Nam & iudei de ecclesia esse tenentur. pro om
nibus enim passus est christus: & omnes vocauit: maxi
me autem iudeos: pro quorum precipue salute: homo na
tus est. Malitia ergo: et ex destinato iniquitas est. q̄ a sa

Orta ?
ua rō af
firma ?
toris

De iudeis

Iude se iudei separant. De qua vt etiā Gabriel aliquo modo attigit; referre comodum non debent

i q̄ bonus tex. est in. l. seruis. ff. qd̄ vi aut clā. c. pastoral. §. si. c. tuq̄. de cle. nō. res. a. r. in au ten. de res. l. ea q̄ parit in. p. m. se. §. si. l. possunt ar. in d. c. pleriq̄ de consecra. dist. iij. l. eommedū Henini cū dolus parocinari debet. l. vey. §. tēpus autē. ff. p. so. Et sibi impuret dāmnū: qd̄ culpa sua venit. c. dāmnū de reg. iur. in vi. l. qd̄ quis. ff. e. u. cum si.

Hona
rō p ve
nitate;

in dñi
psal.
lxxij.

Ona ratio. Quęctinq̄ sunt hominū filij: pecora autem; argentum; possessiones: Hęc a deo pcesse runt. domini enim est terra & plenitudo eius: cui & canonica lex subscribit. Pręterea qd̄ habes quod non accepisti: iuxta Apostoli sententiā: Quę ergo iniū dia fuerit. reddere deo. quod surum est? Aut quis tolerabit deum: suo proprio defraudari? Vel quis nesciat tēm fraudatorē; non procul abesse sacrilegio. quod & in suis consilijs Baldus approbat. Quod si de mino temporali si patri carnali: exhiberi sibi suum seruum: suam prolem petenti. iuxta vulgata iuris ciuilis doctmēta: interdicto succurrūt. Quanto meritis eterno & dño & patri: suum & seruum & prolem: in familiā suā reducere cupienti (vult em̄ omnes homines; vt canon dicit. saluos fieri. mos gerundus est. Sunt ergo obluantantes iudei: ad hoc: pretoris hodie principis officio: coercendi. Immo tales iudeos: parum abest. quin pena plagij iuxta legū scita teneri dixerim. vt qui seruos dei nostri: celare: suppressere ve pergāt

- u subscribit c. reuertimini. xvi. q. i. c. non est de dec.
- o Baldus consilio. c. xvij. l. c. xvij. in tertia parte
- p iuxta vulgata: toto tit. ff. de lib. exhi:
- q canon in. c. ff. ex bono de peni. dist. iij.
- r scita ar. in. l. si. §. lege facta. ff. ad. l. laui. de pla. l. ij. L. c. iij.

Prima questio

Ecimo monitor. Mandauit vnicuique deus (vt sa
d p̄s ait) de proximo suo: vsq; adeo: vt inimicos
quoq;: nedum amicos diligere debere. Euangelica
veritas preceperit. Ad charitatis autē virtutem: maxime
pertinet: bonū proximi: non solum velle: sed operari etiā
vt in alium finem firmat. Dīuus Thomas: & dicit Gre
gorius: nullam esse deo sacrificium acceptius. zelo anima
rum: Verū quoq; est quencunq; hominē nobis dici pro
ximū. vt ex parabola Samaritani (opera misericordiē ius
deo independentis) cognoscimus. At dilectionis signū pri
marium est. retocare errantem. In viam ergo salutis dī
rigendū. Immo ducendū sunt paruuli iudeorum. quando
quidem nullum ponunt obstaculum. Quod opus precē
pię principum eorumq; est. qui temonem gubernaculi
tenent. Quibus: nisi id faciunt. specialiter obicietur illud
Ezechie. quod errauerat non retocastis. quod perierat
non requisistis. Et profecto arbitror: ad preceptū dilectio
nis proximi: eo accedi propius. quo plures ad viam veritatis
retocantur. Instant enim operandum esse: quod
cunq; possit manus tua dicit Sapiens. qn & iudeos q̄q;
sit gentis pertinacissimū. In hoc opere minime esse negligē
gendos p̄to. Quos (vt supra dixi) deus ad salutem accē
piendam primarie visitauit. Q; si (vt ex vati oraculis dī
scimus) reliquie israhel salte fieri debeant. que inuidia est
iudeos ad huiusmodi saluationē: ad quam premissi sunt.
quam citissime perducit: vt quomodo hoc vaticiniū vbe
rius explebitur. quam si plurimi salui fiant:

Decia
p̄tatis
ratio

o di sa
piens
Eccia.
viii.

f sapiens ecclesi. c. xvij.

e Dīuus Thomas in secunda secunde quest. p̄ art. iij.

Deindeis

a errantē vt in. c. valida. §. non illa. §. perinde p tot de peni. di. ij.
b eorumq; est. ar. pro hoc in. d. l. non est. ff. de reg. iur.
c illud zechiel' recitat' in. c. qd' errauerat. xxxij. q. vi. fi. c. pncipes
p'allegatū. xxxij. q. v. z p' discursum ibidem p' multa capitula.

Unde
cia rō p
affir.

b nō ē
trad' f i
ca. vbi
fana.
xxxij. q
i quia
abacuc
ij.

m cō
fatur
Joā. i.

Dde pro vndecima ratione. Qs summa sit teste
a Papiniano ratio: quę pro religione facit: id quod
& iura canonica subsequuntur. quin etiam q in
religionē christianam cōmittitur: in om: nisi fertur iniuriā
vt diu⁹ Imperatores dixerūt. estq; in vniuersum fauor fidei
dei maximus. Vbi enim sana fides nō est: iusticia^b nō est
'quia iustus ex fide vivit: Et nisi quis fidei soliditatem te
nuerit. diuinam presentiam: nunq; agnoscet. per hanc eti
am res publica mortalium (vt ap' ositissime^c dixerunt Cō
stantius et Constans impatores) plusq; corporalibus sus
dorib⁹ p'mouetur. fides quoq; illustris illa: filios nos dei
m' constituit. Et vt breui loquar: omniū scientiarum diuini
as fides^m sup'greditur. Cum ergo tanta sit fidei prominen
tia: dictam paruulorum ablationē: fauore fidei illicitā esse
non existimo. Quod & procedere dicerem: si ius etiā pa
ternum violaretur. Si enim fauore libertatis temporarię.
multa sunt contra puncta iuris constituta: vt passim^m lex
civilis testatur. Cur non fauore fidei: per quā libertas spiri
tualis acquiritur. teste apostolo: talia permittent. Nūc
vero cum dicta ablatio paruulorum: sine cuiusq; iniuriā
fiat (ex salute enim paruulorum: pater iniuriā pretendere
non potest: vt per eam ius paternū non possit censi vi
latum: vt infra: In responsione ad secundam rationē prio
ris opinionis: & ad confirmationē illic positam: latissime
me probat. Quanto fortius: quādo iuris dispositio cum
fauore fidei concurrat: is preferri fauor fidei debeat

Prima questio

e Pappini. ter. l. l. sunt persone. ff. de reli. et sumpt. ff.
f subsequant No. in ter. c. cum et plantare de priuile. d. c. ff. de cō
uer. in fi. d. c. sup specula He cle. vel mo. c. in fidei. in prin. de here li.
vi. c. scissuranibus. xv. q. iij. cum ff.
g Imperatores in. l. manicheos. C. de here. Et p favore vel sum
ma ratione fidei. ar. in. l. iij. C. de apo. in. l. si. C. de paga. cum ff.
h agnoscer Recitat in. c. q. ex sola c. c. et q.
l Dixerunt Quoz verba recitantur in. c. tributū. §. quatinus ad
fi. xij. q. vij.
n supgradif glo. sup illd. p. cer. mulcē filie pgregauerit diuitias re.
o lex ciuiliū habetur in. l. generaliter. §. si quis. ff. de fidei. cō. lib.
Insti. de don. in fi. l. paulus rēdit. ff. de fidei. cō. liber. l. liberas. ff. de
reg. iur. l. inter pares. ff. de re iud. l. i. C. de ser. pig. dat manu. l. z ser
uozum in fi. ff. de sta. ho. cum mul. ff.
p non potest Et no. in. c. non est. in. c. qui malos c. non putes c. non
est innocentie cum. c. se. xij. q. v.

T vt in summa loquar. Si omnia diuersę opinio

e nis fundamenta: congerā. sese stabiliunt sup pa
tris vel potestate vel pietate. Quali hec tanti esse
debeat. vt propter euidentem liberorum vtilitatem: non
dico temporalem: sed eternam: frangi non debeat. Sitq;
(vt etiam in superioribus dixi maior patris potestas: ad
interimendos liberos: quam fidei christianę ad eos saluā
dos. Quam assertionem: quis non introspiciens vacillas
re videat. Quin immo prorsus subuertit: Nam quod ad
misericordię opera attinet. Vter mihi parens sit. an q me
alit: educat. viam salutis prouidet. an qui dum genuit me
vel deserit vel perdit: Vel nonne Hierichuntio illi vulne
rato: samaritanus proximus fuit. qui eum iuxit. non sui
tribules: qui deseruerunt?

Alia
ratio p
affirant
ua

q tribules Tribulis dicitur qui ex tribu est. Cicero in epist. amicis
eo et tribuli tuo valde familiariter vroz. Flora est hysto. euange. de ho
mine qui in latrones incidit etc.

Reterea iuxta traditiones legales: verum est q; in
p hijs: que iuris publici sunt. patria potestas non cu
D

De iudeis

ratū. Cū in baptisate quod pluris est: quā iura magistratū ea potestas impediāt: eo maxime accedente: q̄ vt dicit Thomas, bonum multorū: preferendum sit bono vniū. Quod si baptisima prima tabula est, qua per mare huius mūdi ferimur, sine qua nec magistratus: nec seruiciū: vel pure versetur, vel vadat secure, Merito iuri isti publico: preferet, & cū fauor fidei: patrē filio priuet.

r legales l. nam qd. ff. ad trebell. l. filius ff. de hīs qui sunt sui vt al. iur. l. nam 2. ff. de capi. vl.

s Thomas in scda scde q. xl. art. iiij.

a priuet glo. in d. c. si. de conuer. in fide.

Vanto plus debet Baptisima id posse, sine q̄to nec religio: religio est, nec fides: fides, nec virtus: virtus, nec cognitio, cognitio, nec sacramentum: sacramentū. Nulla enim preter baptisima salus promittitur. Quod si baptisima: nos q̄ alioqui demōnis sumus membra christi facit. Si hoc lauacro: ianua nobis salutis aperitur. Si perfecta innocentia (vt dicit Richardus) restituitur. Si per hāc aquā: transitus sit de terrenis ad celestia De peccato ad vitam. De culpa ad gratiam. De inquinamento: ad sanctificationē. Et qui per eam transit, nō moritur, sed exurgit, vt pulchre Ambrosius dicit: in libro de sacramentis. Si deniq; hoc fonte sacro: hoc fonte redemptionis: salui: redempti, & illuminati dicimur. Si etiam hoc lauacro: peccati dominatio tollit. Quis est illorum: quos equus amant Iupiter: qui negare velit, q̄ in tam nobili: tam necessario sacramento cōsequendo: nulla nō solum patris potestas: Sed ne vinculum q̄dem aliud nature: impediāt, nisi sit nature (vt sepe repeto) nexus: ad perdendum potentior, quam dei ad saluandum. Quod necq̄ nisi Plutonis familia suggerat, Que (vt Beda^k ingit

Prima questio

subvertere mortalium corda: arte sua cōstuenit, ne baptis-
mum quis consequatur, id est ne a sua potestate liberati,
christum induant. Debent itaq; vt libertatem hanc spiri-
tualem: parvuli infideles consequantur. Ea q̄tē in cōclu-
sione nostrę opinionis: asseruntur om̄ino censi p̄missa

- b sacramentū ar. pro hoc in. c. veniens de pre. non bapti. in c. si q̄s
p̄ ignorantiam. i. q. i. 2. §. verum. xxxij. dist.
- c salus c. nulla de consecra. dist. iij.
- d facit c. nulli. e. dist.
- e aperitur c. cum itaq; in si. e. dist.
- f Richardus in iij. sent. dist. iij. q. iij. art. iij.
- g sacramentis hęc verba Ambrosij recitantur in c. p̄ aquā de cō-
secre. dist. iij.
- h dicimur c. prima. c. ad hoc e. dist. iij. c. gratia e. dist.
- i Jupiter allusimus ad versuz Vergilij in vi. pauci quos equus
amavit Jupiter etc.
- k inquit vt habetur in. c. del. inc. sepe dicta dist. iij.

Anc opinionem (q̄tē forte pluribus ad hęc pos-
set rationibus conuelli) Assimant viri primo
res: maximiq; in solida doct̄ia nominis Doctor
scilicet subtilis: Ioan. Andree: Archidiaconus Ioan. de
imo. qui allegat Stephanū idem tenentem: In eadem opi-
nionē: fuit Angelus de Clauisio in sua Summa: q̄ ad hoc
allegat Landulffum & Aitrecolum: Idem tenet auctor.
Fortalitiij fidei: Predictę etiam opinionē: subscribit solem-
nis doctor Gabriel biel.

Colle-
ctio au-
croū q̄
hanc op-
piniōes
tenent.

- a doctor in. iij. sent. dist. iij. q. vlt.
- b Ioan. in d. e. sicut de iude.
- c Archi. in d. c. qui sincera
- d Ioan. in d. de. l. de iude.
- e summa in vers. baptismus. iij. q. xi.
- f auctor in. ij. lib. Consideratione xy. puncto. iij.
- g Gabriel in. iij. sent. dist. iij. circa fi.

Dij

De iudeis

Geor-
gius
North
bofer

Ad hoc profundissime litteraturę p̄fessor: Georgius North
hoffer: sacre theologie doctor clarissimus: nostre florētis
Achademie primarius moderator: p̄dictam opinionē
non solum approbat. Sed etiam veritatis: fideiq; quam
semper annexi coluit. & p̄ qua asserenda: nulla vnq; vel
difficilima certamina: subire timuit. Eius inq; fidei zelo
adductus. superioribus diebus: in conflictu litterario: pub-
lico: gloriose eicit. Cuius conclusiones: quoniam scitu
dignas arbitrator in calce p̄sentis questionis subsignari.
Hęc itaq; opinio posterior: vt que nostre fidei dilatan-
de plus accōmodetur. saluti proximi favorabilior. & vrgen-
tioribus ratiōibus suffulta sit (vt ego autumo) priori opi-
nioni p̄pōderat. In quo tamen veritatē: quā ecclesia re-
cipit. Si modo in hoc puncto: sit quicquā decisura. semp̄
p̄fero: cuius determinationi me subijcio

Respo-
siones
ad ar-
gumē-
ta in cō-
trariuz
ducta

Vper est: vt rationibus pro diuersa opinione sus-
pra adductis: respondeam. Cum itaq; in prima
ratione: defenditur. iudeos non esse seruos. habere
enim possessiones. p̄scribere contra nos &c. Nihil obs-
stat. Talia enim ex pietate eis permittuntur. vt quasi in
modum peculij: potius q̄ iure proprietatis ea possideāt.
sicut supra in sexta ratione: huius opinionis probatū est.
P̄terea & hij: quos in germania habemus seruos. quos
vtrius homines proprios dixerim (vt in quodam tractatu
lo: de seruis Germanie latius disputauimus) stare in iudi-
tio: nuptias iustas contrahere: p̄scribere: & cetera huius
modi: que de iudeis. in hac ratione allegantur: facere possunt.
Taceo q̄ ius canonicum: omnibus seruis: iustas nu-
ptias: atq; ita ius patrie potestatis: indulget. Nec tamen
propterea: nexu seruili liberantur. Sunt enim iura ciuis
lia: quantū ad seruos attinet. in multis (que moribus nos

Prima questio

friri non recipiuntur) desueta, & ad hanc responsionem: accōmode repeto ea, quę in predicta sexta ratione latius deduximus.

^a Jus cano. tot tit. extra de conuig. ser. iuno tit. insti. de pat. pot. d. c. si. de conuer. insti.

D secundam rationē: qua oppositum fuit. Iudeis

^a (eorum vel admissa seruitute) in naturalibus illis Debe
rōni m̄
decur.

puta educare prolem: vim inferri nō posse: etiam si vendi possent &c. Respōdendo, verum esse: parētibus circa educationē prolis: vim inferri nō^b oportere, vbi taz si educatione proles non periclitat. Sed si patris educatio: sit prolis pernicies. idēq; euidenter pateat. liberis succurrē dum est: vel contra patris voluntatem (vt supra in septima ratione huius posterioris opinionis probatū est) Itaq; iuz sta vis est: qua animarū iacture consulitur. vt non minus eleganter quā late Augustinus: varijs in locis probat. Si enim (vt idem^c inquit) salus corporalis: sic est custodiēda. vt etiam nolenti seruetur. longe magis spiritualis illa. In cuius desertione: mors eterna metuitur etiam nolenti ser- uanda est.

^b oportere d. l. cum furiosus. L. de cur. fur. d. l. nec in ea de adul. c. succurrendum ar. opt. in. l. i. ff. vbi pup. edu. debe. vbi dicitur: p. p. r. ex p. s. n. a condicione r. p. e. statueret: vbi pupillus potius alend^d sit. vel contra patris voluntatem.

^d inquit in. c. displicet. §. si autē: cum dub^e c. se. p. xij. q. iij.

Et idem contra Petilianum oppressores esse vult: & psecutores filiorū: eos patres qui a bono & licito ipsos abdicant. Merito ergo eis est obuiandum. Nec filij in tali interitu relinquendi: per iura supra in predicta septima ratione allegata. Vel dicat mihi quispiam: vtro magis seruetur iusticia, an cū inuito patre: filius ex immis- nenti mortis periculo liberatur? An vero; si voluntate

D iij

De iudeis

patris: filius interire permittatur: Quod si hoc posterius ad
miserimus: cogentur fateri: nehas esse: filiū ex iugulo furi
bundi patris eripere. At hoc plane absurdum est. Itaque pa
tris nutu filij interitum pmoventis) subscribendum nō
esse: pro palam predicamus. Que si in temporalibus vera
sunt. in spiritualibus quis non receperit: Nihil ergo est.
quod diuus Thomas (vt supra in fine secunde rationis: nos
stre huius opinionis tetigi): ait ordinem nature: hac abla
tione partuulorū: turbari. tantū enim abest: vt is ordo tur
betur. vt etiam nullo magis: quā hoc actu conseruetur.
Qui ppe cum ordo: Immo vis nature velit: vt patres filio
rum salutē intendant. & potissime vt creatori: sua creatu
ra nō defraudetur: quod cum patres iudei: detestentē etiā
nedum non faciant. ordinem nature ipsi turbant. nostra
vero opinio conseruat.

e Perilianum in c. qui putat ad si. e. c. et q.
f vis nature d. l. cum furiosus. L. de cur. fur. d. l. cum ratio. ff. de
bo. dam. cum si.

Risio
ad fir
maxo/
ucri.

D cōfirmationem autē illic adiectam: quā proba
a ri videtur. filium a patre: ne iure quidem civili: se
iūgi posse: vtpote quorum dura sit separatio &c.
Non nego: si nulla alioqui: nisi compēdij lucu ve ratio
pretersetur. filiū a patre nō esse separandum. pro vt iura
in hanc partem ducta: probāt. Vbi autē maior quedam
ratio vrget. Separari a patre filium posse: vtrūq; ius dis
ponit. In castri enim dute tractationis: filius patri eripitur
Ad hoc a patre dilapidatore filius eximitur. Item & filij
iudeorum: a patribus baptisatis. circumcisi. eis^b auferunt
In his ergo rebus maioribus: vbi salus huiusmodi pu
lorum: cum temporalis: tum maxime spiritualis vertitur
separari a parentibus filios: non erit impium: Nec legitur

Prima questio

pietas naturalis: ubi nature subuenitur. Nec debet con-
queri pater: se iniuria affectū. ubi ab iniuria filius liberaf.
Salubris est enim separatio. qua vita seruatur. dura con-
iunctio: qua peditur. Quo fit. vt nulli nisi dirimisi serui: ni-
si crudes: nisi impij parentes. Immo non parentes: sed
perimentes: vt verbis Bernardi vtar: de salute filiorū que
rantur. Vt qui malint: cōmuni subuersionis periculo: fili-
os esse participes: quam sine se: celi consortes. Timeantq;
ne ipsi arsurū. soli ardeant. ne ve damnandi. soli damnē-
tur. vt promptum sit eis: quando propriā salutem negli-
gunt. etiam alienam psequi. Dissoluenda ergo (pro Esaie
sententia) est: tantē impietatis colligatio. nihil enī in mun-
do est: vel maxime cōiunctum. quod pro vita animę asse-
renda: solui relinquere. & si ita vsus ferat. repelli non de-
beat: Hec vera pietas: hęc pulchra Iusticia: hęc christiana
professio. Vnde assentiendum non arbitramur eis. q; pa-
trni vel vinculi vel potestatis obtutu: paruulos nostros
in hiantis inferni voraginē: contrude-
re velint. Maxime q; patria potestas: vt est iuris^o civilis fa-
ctura. ita principis auctoritates facile minui^o potest.

g eripitur dicta. l. si. ff. si a par. quis ma. su. d. l. lenones L. de epō
aud. cum si. d. l. si. L. de sen. pass.

b auferunt d. c. pleriq; de consec. dist. iij.

c Bernardus in suis epistolis.

a civilis probat insti. de pat. potest.

b potest Jus enim civile p principem tolli potest. l. princeps. ff.
de leg. cum si vulgaris.

D tertiam rationē: qua pretendit: Non esse ma-
iorem potestatem dominorū: in iudeos parentes:
quā filios. Vñ sic patres: ita filios nō esse cogē-
dos &c. Non cōtradico: eglem in ābos eē dñicaz ptātem
Diiiij

De iudeis

Sed quod ex hoc equalis effectus inferatur, id nego. Cōs actio enim dominica: in seruos, in duplici est consideratione. Nam aliquādo interuenit actus: ad cuius perfectionem: voluntate serui opus est, vt videmus in seruo herede instituto, qui cogi non potest, vt ad eundem hereditatem: domino adquirat, nisi velit. Aliquando nō attendit serui voluntas, vt cōmuniter in omnibus alijs negocijs: quo casu coactio domini: omnia iure pmissa potest. Vnde in pposito casu: quia constat, qd in adulto rationis vsum habente, ad suscipiendum baptismum: voluntas opus sit: Nō est simile in patre iudeo & filio. Ille enim nisi velit, cogi non potest, quando actus baptismi voluntate serui iudei vsum rationis habentis exigit. At filius hic, perducitur ad baptismum potest, voluntatem eam (vt qui infans sit) nō habet. Nec resistere potest, quod in ea etate sufficit. Nō dicitur cogi parvulus, in quem coactionis qualitas nō cadit. Ex quibus puto: nouū dictum inferri posse, vtpote qd dominus hereditatem seruo infanti delatam: adquirere possit, serui voluntate: vt q nec assentiri nec reniti possit non curata.

e nisi velit tex. est in l. cum proponas. C. de here. insti. No. in l. q. in aliena in ff. de acqui. here.
d. negocijs ar. p. hoc in l. atq. naturaliter. §. si libero. ff. de neg. gest.
e. voluntas c. maiores. §. sed opponitur de bapti.
f. exigit. Et p. hoc habes alios casus in quo serui: nisi velint, cogi non possunt.
a. cadit ar. l. si seruū: ibi non pōt estimari. c. ff. de act. emp.

D confirmationē dicte rationi affixam: Quia dicitur vox patris vox filij: esseq. filiū partem paterni corporis &c. Respondeo ea procedere iuris fictio.

Prima questio

ne in casibus tantū a iure expressis: veritas enim in consuetudinibus est. quod facile patet in varijs iuris civilis constitutionibus. Nam & filius patris penam non sustinet. patet quoque testamentū filio impuberi facit: qui ipse non potest: taceo infinita alia: tanquā omnibus nota. Alius enim (vt dicit Augustinus) pater est. alius filius. frustra etiam obicitur. maiorē patribus in filio: quam in sese irrogari iniuriam. Negamus enim: quod paruuli ad baptisma ablati iniuria afficiantur: vt supra euictum.

b facit qd no. Bar. in l. si dubiter. §. filius. ff. de fideiuss. et qd vulgo dicitur fictione importari p. v. videf. intelligitur zc.
c filius. l. crimen. ff. de ppe.
d potest. l. ij. ff. de vul. z pup. cum si.
e Augustinus. etiam ita q. i. q. iij. c. quæris de consec. dist. iij. fa.
Enc fil. pro pat.

i N quarta porro ratione aduersariortum: adducitur. Maiores nostros capita ecclesie: q. reges habuerint fauissimos: quorum assensu multa potuerint. Nihil tamen constituisse. Nec adeo per nos: notandum. maxime consuetudine ecclesie refragante &c. Ad quod tentamus respondere probabiliter. quod immo casus nostre questionis: per ecclesiam non fuerit obmissus. hoc enim satis apparere potest: ex textu canonice legis. Scribit enim Gregorius quartus Bonifacio dicens: Paruulos qui a parentibus subtracti sunt. & an baptisati sint an non: ignorat &c. quibus verbis pro confesso haberi: non obscure videtur. paruulos a parentibus subtrahi posse. quoniā in casu talis subtractionis: super incertitudine baptismatis disponit. Negamus quoque hanc subtractionem de alijs. quā paruulis infidelibus intelligi posse. christianorum enim paru-

Ratio
ad q. 9
catis

D V

De iudeis

Ios id quod omnibus cognitum est subtrahere presertim ad baptismum non fuit necessum: cum vltro ipsi: ad hoc propendantur, supradictorum ergo verborum canonis contextum: profundius expendenti, modico negotio: lique- re dicte quartae rationis subuersio potest. VI si respondere aliter placeat. Non assentimur ex dicta ratione: quicquam iuste inferri. Cum enim locus ab auctoritate negatue sumptus: nihil pugnet. Non sequitur: quia maiores no- stri in hoc casu nihil constituerunt: et nos non esse sta- tuendum. Quando non omnia a diuinis patribus preiudici potuerint. Imperfectum enim meum viderunt oculi tui. Siquidem certi per certa: alius alio prestantior, non om- nes in omnibus. Quod si christus: non solis apostolis: sed omni posteritati dixit. Spiritus sanctus docebit vos omnia. Sicut ergo nec apostoli: nec ille ipse doctor gentium Pau- lus: omnia constituerunt. Ita nec isti sancti patres. Semper enim ecclesia habet, quod statuat, illo suggerente: qui pro- misit se nobiscum futurum: vsque ad consumationem seculi.

a ex textu in c. paruulos de consecr. dist. iiij.

b rationis immo hic vnus textus a toto hoc negatio securum ad arbo- rem ponere videtur.

c statuendum: pro quo est optimus textus in l. questis. ff. de testi. vbi dicit iuriscōsultus. Scrum tamen quod legibus cōmissum est, non omnimode religione iudicantium.

d imperfectum Psal. cxxxviii.

e in omnibus Ita deganter inquit imperator in l. l. §. omnibus. E. de Vet. iur. cōud.

f constituerunt Unde dicit pbus. l. et hi. capite. liij. artū esse inco- mpta facta: esse em̄ cuiusuis id quod deest addere atque supplere.

Prima questio

Q³ si cui delicato : hec dissolutio non sapiat. Adhuc
aliter respondemus. Multa esse que cum sint salubria. nō
tamen omni tempore conferre. Omnia em̄ (vt ex verbis
Dⁿⁱ Augustini colligimus) suis conueniūt temporib⁹
Vnde illud est quod per manus traditur. Tēporibus me
dicina valet: & quod dicit Socrates. Omne intempesti
tum esse triste. Quid enim si eo tēpore: quo nō dum fi
des catholica: in iustam sobolem adoleuit. Non satis ma
turuit. Non fuit cōtra iudicium factionē: hoc negotium
tentandum: Gemmen enim fidei nostre radice tunc non
acta fixius: hoc conatu: forte periclitatū fuisset. v^l quis ne
sciat: quia tempore Siluestri: tempore Sixti: modici fue
rant christiani: tempore vero Ambrosij: multi arriani)
iudeorum ceruicosam peruatiam: nō fuisse agitandam
vt que pro eorum calliditate & malitia: vel preuertisse
conuersos: vel conuertendos impediuisse potuerat. Qui
timor hodie cessat. quo tempore fides nostra: nullo pos
test agitari turbationis estu. Vnde Augustinus accu
rate (vt omnia) Quanto magis inquit illud prophetis
cum: adorabunt eum omnes reges terre: & omnes gentes
seruient ei, impletur. tanto maiore ecclesia vitur potestā
te, vt non solum inuitet: sed cogat ad bonum:

Tertio
rūsto.

g conferre phus. ij. et h. c. ij. dicit: oportet ipsos agere, ea semper con
siderare: que ad tempus accommodantur.

b Augustini in c. si ecclesia p. nanc. xxiij. q. iij.

f malitia Quid enim non tentet homo semel malitie deditus: de
at in peraroz in auten. in d. c. vt hij qui phi. se ha.

k inquit, in d. c. d. splacet. xxiij. q. iij.

De iudeis

An cō,
fuerit
do in
hoc sit,

¶ **Q**uod autem de consuetudine ecclesie subicitur. Nego consuetudinem huiusmodi: allegatam. Et profecto (quod cum prefatione venie loquar) parum ex iure: consuetudinis mentio hic fit, aut em̄ paruuli infidelium aliquando subtracti sunt (Id quod supra probasse videmus) quo casu pro nobis esset hic vsus: nō pro aduersarijs. Aut nunq̄ ita subtracti fuerunt. & sic nō potuit oriri aliqua consuetudo. Cum enim pro ^m iuriconsulti sententia Consuetudo ius sit: moribus ventium cōstitutum. Ad non vsam extendi nō potest. Inter sese em̄ dissident, esse cōsuetum: & non fuisse vsam. Non ergo procedit: q̄ dicitur Thomas & Gerson dicunt: ecclesie cōsuetudinem ita habere. cuius nullus adducitur vsus. Nec debet: vt appendici cōfirmationi respondeā hoc loco casus obmissus: haberi pro obmisso. In spiritualibus enim huiusmodi provisionibus: & que fidem: que sacramēta ecclesie tangunt: huiusmodi iura: q̄ in casu stricto loquuntur. nihil obstant, maxime: q̄ casus obmissus piculum anime ferret.

l supra p d. c. paruulos de consec. c. si. iij.
m iuriconsulti in. l. de quibus. ff. de le.

Quia
rō elici
uit.

¶ **V**intē rationi: que in baptifando veram vel interpretatam voluntatē (quorum neutra in paulis infidelibus inueniatur) expostulat. Respondem⁹. Cōfitendo vera voluntate opus esse in adultis: In paulis vero negamus omnino interpretatā parentum voluntatē: esse necessariam. hoc em̄ nullo nec iure nec ratione probatur. Eademq̄: vt verbis ⁹ Hieronimi vtar) facilitate destruit. qua asseritur. Iuuantur enim tales paruuli: offerentium. id est patrinorū (q̄ eos ad baptisma gestāt) vel certe ecclie fide: quorum vtrumq̄: apertis iuribus probari potest.

Prima questio

In lege nāq; canonica ex verbis ^b Gregorij dicitur, pie res
atq; credi: prodesse parvulo fidem eorum: a quibus conse-
cratus offertur. Alibi ex eodem ^c Gregorio parvulos ba-
ptifatos: inter credentes reputari: per sacramenti virtutem
& offerentium responsionem. Ad hec: ex sententia ^d Au-
gustini habetur: quod pro parvulis: qui doctrinā non ca-
piunt. respondeant offerentes. Alio quoq; ^e loco Augusti-
nus: regenerans inquit spiritus sanctus: in maioribus offe-
rentibus: & in parvulo renato oblatōq; cōmunis est: Ad
hoc parvulos fidem fateri per verba gestantiū: idem Au-
gustinus ^f approbat. Taceo alia multa: que in hunc locū
adduci possent. Nec obstabit si dicas. in iuribus supra al-
legatis: appellatione offerentiū venire parentes: Hoc cū
procedere non potest. Tum quia parentes in baptismo p
parvulis non respondent. Id quod notum est.

a Hieronymi hec verba recitatur ex cōmentarijs ipsius in ecclesia
sancti Stephani

b Gregorij in. e. illud de consecra. dist. iij.

c Gregorio habetur in. c. filius. e. dist.

d Augustini vt habetur in. c. hī qui. d. dist. iij.

e loco Verba sunt in d. c. queris. e. dist.

f approbat in c. mater. e. dist.

T iura predicta de offerentibus loquuntur. qui res

a spondent. Tum etiam quia refragari Augusti-
nus eidem assertioni videtur dicens: Prodest of-

8 dñ
cens
in d. c.
quigis

ferentium voluntas parvulo oblato. potest enim & in hoc
& in illo homine: etiam si se invicem nesciant vnus spiri-
tus esse: per quē vtriusq; gratia sit cōmunis. Cum em̄ dis-
citur si se invicem nesciant. aperte conuicit: parentes non
intelligi. qbus vsu non venit. vt suos parvulos nesciant:
per offerentes ergo: patrini illi: non parentes naturales ins-
telliguntur. Immo (vt aliquid dicam fortius) patrinos etiā

De iudeis

eos ipsos: canonica lex parentum appellat vocabulo: Augustinus velut interrogabundus ^b sciscitatur. Quid est un-
quiens) aliud: quā q̄ quando ad baptisimū offerunt par-
tuli. pro eis parentes respondent: tanquā fidei auctores:
& paulo post. Vnde miror parētes in istis rebus: tam fi-
denter pro partulo respondere: vt dicant eum tanta bo-
na facere &c. Quia enim offerentes patrini: pro partulis
respondere: supra probauimus. non possunt hic loci: pa-
rentum vocabulo: naturales parentes: sed patrini intelli-
gi. Quod si etiam illa patrinorum fides: nihil faceret. tamen
huiusmodi partuli: fide ecclesie (vt supra principio dixi)
satis & super adiuuantur. Hoc constat ex eodem Augus-
tino: offeruntur (inquit) partuli: ad p̄cipiendum specia-
lem gratiam: non tam ab eis quorū gestantur manibus.
quamuis & ab ipsis. si etiā ipsi boni fideles sunt: quā ab
vniuersa societate sanctorū atq; fidelium. Ab omnibus nāq;
offerri recte intelliguntur. quibus placet quod offertur. &
quorum sancta & indiuidua charitate: ad cōmunionem
spiritus sancti adiuuantur. Idem quoq; Augustinus: Ma-
ter ^k inquit ecclesia: os maternū partulis prebet: vt sacris
mysterijs imbuantur. Non ergo parentū interpretata ista
voluntas: ita sup̄sticiose necessaria est. quin & patrinorū:
immo ecclesie fides sufficiat.

^b sciscitatur in d. e. queris

ⁱ inquit in d. e. queris

^k inquit in d. e. mater.

Ed scio replicaturam esse diuersam opinionē: Sū-
^s pradicta iura. de partulis christianorū intelligi: q̄
de gremio ecclesie sint. non de infidelibus: q̄ ab
ea separantur. vt os maternū ecclesie: quod partulis prebet.
infideles attingere non possēt. a societate enim sanctorū

Prima questio

indivisa illa charitate: de qua Augustinus loquitur. infidelis parvuli: seiccti sint. Ad quod respondemus. ecclesiam id est conventum & societatem christifidelium: omnibus mortalibus quantum ad baptismum pertinet. eque parere. atque hoccau: ab ea nullum secludi. Cum enim ante baptismum: omnes simus infideles: siue a christianis: siue a iudeis: vel paganis gignamur. Hoc enim Augustinus in libro de fide ad Petrum euidenter testatur: dicens Firmissime tene & nullatenus dubita: omnem hominem: qui per concubitum viri & mulieris concipitur. cum originali peccato nasci. Impietati subditum: morti subiectum. Et ob hoc naturaliter: ire nasci filium. Si ergo parvuli iudeorum: quia infideles sunt. ab ecclesia separantur. pari ratione id ipsum: & de parvulis christianorum: fatearis necesse est. qui ipsi ante baptismum: infideles sunt. Nec prodest: si dixeris: parvulos iudeorum propterea arceri: quod a parentibus infidelibus sint geniti. Quia respondeo. perfidiam parentum filijs non nocere: vt passim ex patrum decretis apparet.

211a re
plicatio

¹ firmissime recitatur in. c. iij. de consec. dist. iij.
^a apparet habetur in d. c. quærens: 2. i. q. iij. per to. l. cristen. ff. de peni.

Va ergo ratione: parvuli fidelium: de ecclesia sunt: quo ad baptismum. eadem etiam parvuli infidelium. Cum non sit danda diversitatis ratio.

^h Hoc est quod ex verbis Augustini. ^b canon inquit. Est vnitas que late patet: cum granis paleas completa: & ex eiusdem Augustini sententia ^c dicitur: nullum a baptismum omnino prohiberi: a parvulo vsque ad decrepitum senem. Preterea cum Christus pro omnibus passus sit. Baptisma autem christi mortem significet (vt dicit

De iudeis

Richardus Separari ab ecclesia: quantum ad ipsam attinet nemo debet. Quod si deus omnem qui in hunc mundum venit, hominem illuminat, id est media illuminationis offert. Per baptismum autem (ut idem Richardus docet) precie pue omnia illuminantur, quando is est baptismi effectus: ut ad gratie susceptionem eodem Richardo teste semper sit anima disposita: id quod ab omnibus, in primis exigit ille, cuius voluntas est sanctificatio nostra. Nullus ergo mortalium: quantum ad hoc ut ianuam salutis baptismum: canalesque ad gratie susceptionem apprehendat, ab ecclesia separandus est. Et quia non curatur: quo loco: quo genere: dum ad christum perveniatur, vir enim extra paradisum factus, semina in paradiso. Ad familiam autem christi: baptismum perducit, ut dicit Occam: Itaque ecclesia non separat hos ab illis, maximeque ab ea: nullus abicitur. Sagena enim charitatis (dicit Bernardo teste) per hoc mare magnum & spaciosum tracta, ex omni genere piscium congregare non desinit, ut intra sue latitudinis sinum eos concludat.

- b canon in c. est unitas de consecra, dist. iij.
- c dicitur in c. parvul. e. dist.
- d dicit in iij. sent. dist. vi. q. iij. art. iij.
- e debet ar. in. c. nec numerus. x. q. iij.
- f venit no. in. c. cum ex iniuncto de here.
- g docet loco prefato: dist. v. q. i. art. i.
- h teste dicto loco: q. ij. art. i.
- i paradiso c. illud d. dist.
- a occam in. iij. sent. q. ij. circa fi.
- b abicit ar. in. c. parvul. circa med. xl. dist.
- c Bernardus: in libris epistolarum.

n Egamus quoque parvulos: quando propria non possunt, parentum ratione in deum ferri. Quomodo enim deus pro Evangeliste verbis: illuminaret omnem hominem. Si ad hoc ratio parentum opus esset: vel quomodo

Prima questio

pro sententia Alexandri de hales in tertia parte: cognitio dei naturaliter inesset homini: si parentum adminicula: essent necessaria: Quis denique iuraret paruulos infidelium in vias expositos, vt salutem adipiscerentur, vt quibus directrix parentum ratio deficeret: Taceo alia multa absurda Fides ergo cum offerentiū: tum maxime ecclesie: eis patrocinatur. Vel dicas mihi, Diui Innocentes bimuli illi: pro christo occisi: cuius fide saluati sunt: An propria: An negabis, An parentum: quod nec ipsum recipies. Sunt enim resulantibus ipsis: fideles facti. Quis ergo eis superpetias tulit: Nōne fidei sacramentū: Vel finge paruulos aliquos citra fidem: ad baptisma offerri: hoc enim fieri potest, canonica lege hunc casum providente. Quero cuius ratione dirigantur: cuius fide: propria non, vltu enim rationis carent. Parentum non, quando nec ipsi fidem habeant: fatēdum ergo aut frustra eos baptisari: quod sentire nephas: aut fide eos ecclesie iurari, q̄ est apta veritas Sed quorsum hec tam prolixē: Nēpe vt euidentissime ostēderem, nihil refragari: parentum siue curam: siue potestatem: siue rationē: siue fidem dixeris, paruulis ad baptismum perducendis. Cuius contrariū aduersa opinio: assuetanter & sensit & tenuit.

^d casum In c. non illud de consec. dist. lxxij.
^e aperta: quam firmat glo. in d. c. non illud.

Vod vero argumētum: a tutoribus hoc loco subiectum est, nihil beat. Non enim sequitur paruulos: parentum suorum: vel certe tutorum auspicio: dirigi in temporalibus istis, ergo & in spiritualibus. Nā spiritualia temporalibus maximo gradu prestāt. Et vbi maius est periculum: cautius agendum. Saluti ergo paruulorum infidelium: principi inuigilandum, si periclitentur.

E

Rūsto
ad cont
firma.

vis. va
rys loy
dis pro
banis.

De iudeis

nō tutoribus fidendū. Vel aliter (vt caūllationis ma-
teria amputetur) Respondeo: totū argumenti cōtextum
admittendo. Dum tamen paruuli tali cura: quę illic ad-
ducitur. iacturam non faciant. alioqui tutoribus tanq̄ su-
spectis: tanq̄ p̄donibus: om̄i est administratiōe interdī-
cendum: Ipsi enim (vt eleganter Saluſius Iulianus voluit)
p̄sunt. vt puulorum iura cōseruent. non dissipent. adq̄-
rant. non p̄dant. Ad quę repeto ea: quę in q̄nta ratione
huius posterioris opinionis: adtremus.

f agendum c. vbi periculum de elec. in vi. cum si.
g perdant. Lex. est in. l. qui fundum. §. si tutor. ff. pro emp.

Dissol-
uit sep-
ta ratio

Ationationi quę sexto loco fit. satis p̄sum est:
per cautionem posterioris opinionis. cum enim
opponitur. iudeis per hanc ablationem. p̄stari
occasionem interficiendi liberos &c. Respondeo princi-
pum id fore officium. vt cautela adiecta idonea: talia p̄-
uideantur. adhiberi siquidem eam posse arbitror. quādo
sub manu principum iudei sunt. Quod si om̄ino nulla
sufficeret cautio. quin occulte saltem in suos sanguinaria
gens ista: disseueret. probabiliter tamen puto: nostrā asser-
tionem nihilominus procedere. Dubitari enim non pos-
test. tales paruulos: pro christi fide occisos: atq̄ ita bap-
tismo sanguinis (instar ditorum innocentum) initiatos. vi-
tę eterne participes futuros. Nec ecclesia ex hoc homicidi-
orum auctor diceretur. quippe quod istę homicidia: ex
causa directo intēta: p̄ ecclesiā non oriunt. sed velut even-
tu acciderent. Id qđ iuxta canonicę legis decreta: obesse
non pōt. Alioqui & christus esset impius: pro cuius no-
mine dicti innocentes: Immo successu temporis plurimi
martires occubuerunt. Opinamur quoq̄: si alterutrū
necesse sit. potius admittendum. vt pro salute animarum

Prima questio

corpora periclitentur. quā corporis saluatione: alias per
dere. Preclarius em̄ (pro sentētia Socratis) est: alienis nos
flagitijs mori. quam nostris saltos euadere. Et (vt Bern
hardus ait) Præstat percutere carnem: vt anima sanetur

h iuxta canonicę legis art. opt. in c. de occidendis. xxiij. q. vbi inf
alia vult Augustinus: Paulum apostolū quia deductores cepit ar
matos: si hij in homines sceleratos: qui paulo insidias struxerant inci
dissent: & sanguis effusus fuisset. non participasse crimini. Absit em̄
(inquit) vt ea quę propter bonū ac licitū facimus aut habemus: si
aliquid per hoc præter nostrā voluntatem mali acciderit: nobis impu
retur: fraus em̄ non ex euentu: sed consilio fit. l. fraudis. ff. de reg. iur.
fa. ad. p. missa opt. quę no. in. l. qua actio. ff. si quis in colluctatione.
ff. ad. l. aquil.

i Bemhardus in libro epistolarum.

Optima ratione: Aduersarij defendi nō possunt.

vt quę rationale irrationali componat. Nam ni

Sept
me rō
nis q
nullio

hil ex eo euincitur. Tum quia suo casu: iniuria est

irrationalia diripi. & paruulos ad baptismū auferrī: salus:
Tum etiam quia infans non aliter irrationalibus compa
ratur: quā fictione iuris: contra tamen veritatem. Tum
deniq; q; & serui si q sunt iudeorū. ipsis eodem iure sub
sunt. quo animalia bruta. tamen in casu ad baptismū au
feruntur: etiam iniuris iudeis.

k contra quia dicit Bar. in. l. i. §. hoc autē. ff. ad illa. impossibile
esse: q; fictio et veritas sint circa idē omni respectu: per. l. filio quem
pater. ff. de lib. & postu.

ad baptismū c. i. de iude. cum si.

Clara ratio: ex cōmunibus locis sumitur. Quis

Occa
ua racō
soluit.

o enim nesciat. verba legum etiā generalia: nō sem
per generali explicatu intelligenda. præcipue vbi
diuersa sit rō. vt ciuil doctrina in multis locis norauit: At
diuersa; eē rōnem: in iudeis adultis & puul. Quā ad iura
E ij

De iudeis

In contrarium allegata: manifestum est: illi siquidem: voluntatis resistentia obicem ponūt. Hij non ponunt. Preterea si hęc ratio procederet. & nos quoq; iuribus eisdem: alijq; fortius pugnaremus. iaculoq; quo ferimur. refereremus. Vnde hęc argumenta vulgaria: nisi alia extrinsecus ratione adiuerentur. parum efficiunt. Accedente: q; iura opposita: quorum generalitas nobis obicit: quādo de voluntate & coactione loquūtūr. ad infantes extendi nō possunt. In quos non cadit ista cogendi qualitas

in multis De quo vide Bar. i. l. adigere. §. quāuis. ff. de iur. pat. et ibi Alex. in addi.

Penult.
ne rōi
videt.

Ec obstat penultima ratio: quę de interitu seminis israel obiecta est &c: Quasi vero ex eo: quod ad christum iudei cōuertunt. semen israel pereat.

An quia christus viam salutis docuit. quia apostoli: quia Nicodemus: Gamaliel: alijq; multi Iudei: eā secuti sunt an propterea cessant eē de semine israel? An qui venit. vt saluaret eos. qui de domo israel perierunt. saluādo Israe- litas: extinxit? Vel an messias in mundum ideo venisse: Ideo carnem induisse existimandus est: vt iudeorum se- mina extirparet. non vt saluaret? Nihil ergo suffragatur quod hoc loco disceptatur. Assumptio enim fidei: semina nature non extinguit. id quod ne simplices quidē ignorarint. vt si prorsus in fatis esset: semen Israel nō periturum fore: nihilo tamen minus: ea oracula: si vel omnes iudei: christianā fidem profiterentur: impleta essent. cum iudei etiam christiani facti. semen Israel agnoscant.

Vod porro obicit. saluatoris nostri deitio statutum. hanc generationem nō preterituram &c. Non obuiat: Nego enim: saluatorem predictis verbis: iudeos significasse: Sive eīm Matheū: sive Marcū

Prima questio

sive Litam in eorū euangelijs: in capitibus istis ubi eadem verba ponunt, pcuras. Non inuenies: ne vno qdam verbo: iudeorum mentionem illic esse factam.

a de iurij p iuramento ponit: vt supra dīpinus in §. de iurato. Bellus d' de iurio vincit.

a capitibus Math. xxiij. Marc. xij. et Luc. xx.

Ed duo principalia: in eisdem locis tangunt: partim em̄ de pressura humani generis vniuersaliter partim specialiter de christianorum tribulatione tractatur. Post quē om̄ia: saluator quasi cōcludendo verbo veritatis deierat. generationē hanc non preteriturā: do nec om̄ia illa fiant. Merito ergo ea intelligitur generatio de qua tota capitulorum series locuta est. P̄ precedentia enim & sequentia: immo ex materia subiecta: verba dubia declarari, v̄gata iuris traditio docet. Nec obstat glossa ordinaria: quē in eodem cōtextu iudeos intelligat. Nā dubitatione alternationis (id quod ad glossatores spectat) vsa est. Ita enim dicit. Non preteribit vel omne gen^o hominū: vel genus iudeorum. Quibus verbis: pro sumo nihil asseruit, sed nobis veritatis electionem reliquit.

Melius tamen Nicolatus de Lira: qui predicto generationis vocabulo: nō iudeos: sed fidelium congregationē interpretatus est. Preterea & ratio nō patitur: iudeos intelligi. Cum em̄ veritatis obligamie: christus irruit. hanc generationē non preteriturā: si de iudeis sensisset, videri posset eorum sectā approbasse. vt ita veteris testamenti series: donec finis mundi adesset. non cessaret. Quo casu stare nō valeret illud: quod Luce. xvi. christus dixit: lex & pphetē vsq; ad Ioānem: ex eo regnum dei euāgelisat. Quod si christus: iudeorū generationē pmanere voluisset.

E iij

De iudeis

Quis pietatem lapideum improbam istam qua tenebatur
pseudiam: ipsis imputaret: Aut cur ipsi interea mortui: dam-
narentur. si ex christi ordinatione viverent: taceo multa
alia absurda: tanquam omnibus nota. Recedendum est ergo
ab ea parte glossę. qua iudeos significari intelligit. recipis
endacę vlt altera pars eiusdem. qua humanum genus expo-
nit. Vlt verius interpretatio Nicolai: qui fideles intelligunt

Alia
rō dis-
soluit

de. ff.
in glo.
de iur.
in fid.

Vltimę rationis series: aliquantulum coloris: nihil sapo-
ris habet. Quamquam enim fateamur paternam potestatem: mul-
tum habere momenti. Hoc tamen non est perpetuum. Tamen quia
factor fidei preponderat. Tum etiam quia vbiusque patris im-
pietas euidentia facti apparet. eius potestas interit. vt supra
in sexta ratione probauimus. Patria enim potestas: & que per ius
civile creata sit. contrario iure tolli. si ex re illud existat: non
iniuria potest. Nec ad rem pertinet. si opponatur paternę pie-
tatis vim presumi: presumptione iuris & de iure: contra quam
probatio in contrarium non admittatur. Quia rideo. tale
presumptionem tolli: contrario iure: constituto. Iura enim non
minus in casu paternę impietatis: sic pietatis: & forte plus
presumpserunt. & presumendo statuerunt. Vnde cum non
solum pro patre: sed etiam contra eum presumat. non potius
it ea oriri presumptio: que contrariam probationem tolleret.
Que doctrina materiam presumptionum: tam notabiliter:
quam noue limitare videtur.

a coloris hoc loquendi genere: vsus est Bar. in. l. stipulationes non
diuidunt. ff. de s. ob.

b admittat Bar. in. autem. sed iam necesse. L. de don. ante nup.
cum si. vulgaris.

c statuerunt id quod supra in varijs locis probatum est.

d presumat tot tit. de inoff. test. cum si. fa. l. cum quidem. L. de fidei com.
e tolleret ar. opt. in. l. si qui. L. de adul. Bar. in. l. diuus. ff. de in-
te. rest. fa. glo. in. e. cum de spon. cum si.

Prima questio

f. videri in eo q. dicit p. presumptione iuris: & de iure nō admittit
ti p. batione: nisi p. p. fessionē Bar. in d. autē. sed iam: Tu adde q. etiā
ea p. fessio tollit: si in casum p. ratiū ius statuat.

Anc ergo posteriorē opinionē: secut⁹ sum. amos
h. re adductus veritatis. quā colli: modisq. omnibus
fovere debere. Imperator noster testatur. proq. ea
afferenda (Vt Augustinus⁹ voluit⁹ supliciu subeundum.
Iram enim in sese dei prouocat. Immo proditor est veris
tis. sed & mendaciū cōmittit) pro eiusdem Augustini.
Crisostimicq. testimonio: qui eam vel nō tuetur. v. l. libere
non pronunciat. huiusmodi opinionē (vt cui pondus ra
tionū assistat) tametsi diuersa sentientes. maximi sunt: &
nominis & auctoritatis. recipiendum tñ puto. ea mode
ratione: vt ecclēsie determinationē si qua fiat: p. babiliora
q. sensa: si qua proferātur: semp sum approbaturus.

§ Imperator in autē. de tabelli. in prin. fa. h. l. 2. de debi. liber. toll.
h. voluit in. c. nemo peritoz. xi. q. iij.
i. pronunciat c. quisquis. c. noli timere. e. c. et. q.

Conclusionēs autē quās solemniter vir: Doctor Georgis
ts Northofer: in cāpo litterario sustinuit. gloriosēq. (quā
uis accerrime conflagebatur) enicit: hec sunt.

Prima conclusio: ex questione p. etiā proposita: quā
hic non inferni breuitatis causa: talis est. Princeps & quis
libet iudeorum superior: non solum potest. Immo debet
cum cautela bona iudeorum puulos: facere baptisari

Secunda conclusio. Non solū princeps & c. sed & q. libet
bet bonus christianus: potest & debet in casu: puulum
iudei & infidelis: inuitis parentibus baptisat:

E iij

De iudeis

Primū corollariū. Si quis iuuenē iudei filiū hic exi-
stentem, patri iudeo absolute restitueret, infideli nō esset
melior. Immo homicida esset multo deterior

Secundum corollariū: Nec pactū quodcūq; cum iu-
deo de restituendo: sic in iuribus est obligatorium. Immo
contrarium huius corollarij facere: esse frivolum

Tertium corollariū. Posset tamen iste paruulus: cum
certe recuperationis cautela: licite patri restitui
*Quod tenuit Calde. in 2. l. de iude. In quo ego dubito ppter. c. Se-
pe cum. c. p̄cedenti. xxvii. q. i.*

Quartū corollariū. Principes: inter christianos tot
sustinentes iudeos: p̄cipue vsurarios publicos: male faci-
unt:

Ad quod bene facit querela Simphelingi infra annexa:

Tertia conclusio: Et si adulti: nō sint simp̄r ad bap-
tismū suscipiendum compellendi. Attamen minis &
terroribus: seu coactione conditionata: cogi possunt

Primū corollariū. Princeps bohemos ad legem chri-
sti seruandam: licite compellere nedum potest, immo de-
bet: & tenetur.

Secundum corollariū. Si thūrci christianos: nō turbas-
sent. nec vi aliquid eorum detinerent. ad legem christi ser-
uandam: simpliciter & absolute compellendi non essent

Sequit̄ secunda quæstio principalis.